

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 8. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izbava vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.

ISKLJUČNO ZASTOPNIŠTVO za oglaševanje v Kraljevini Italiji in inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Novo bombardiranje Malte

Bombe na vojaške naprave — V letalskem spopadu sestreljen en „Hurricane“ — Delovanje prednjih oddelkov na kopnem

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 19. oktobra naslednje 504. vojno poročilo:

V Severni in Vzhodni Afriki na kopnem intenzivno delovanje naših prednjih oddelkov.

Nekaj sovražnih letal je včeraj popoldne napadlo mesto Crotone in odvrlo rušilne bombe, ki pa so padle deloma v morje, deloma na obalo, tako da ni bilo ne žrtev ne škoda.

Dne 17. so naša lovska letala v nekem letalskem spopadu sestrelila 1 letalo „Hurricane“. Skupine kraljevega letalstva so v pretekli noči bombardirale vojaške objekte

na Maltskem otočju. Vsa letala so se vrnila na oporišča.

Z operacij 20. okt. s. Skupine bombnikov so v noči na nedeljo nova uspešno bombardirale letalska in mornariška oporišča na Malti. V nekaj urah so se letalski napadi ponovili v več valovih. Rušilne in zažigalne bombe so napravile veliko razdejanje v Makabi, Hal Faru in La Venezi. V Valetti so bombe težjeja in srednjega kalibra zadele in poškodovale vrsto pristaniških naprav. Protiletalsko topništvo se je oglasilo z vso silovitostjo, toda nobeno izmed italijanskih letal ni bilo zadeto, tako da so se lahko vsa vrnila v svoje oporišča.

Nemški gospodarski minister dr. Walter Funk v Rimu

Vodil bo razgovore o še tesnejšem sodelovanju na področju produkcije ter deviznega in valutnega prometa

Rim, 20. okt. s. Včeraj popoldne je prisel v Rim nemški gospodarski minister in predsednik nemške državne banke dr. Walter Funk. V njegovem spremstvu je nekaj njegovih neposrednih sodelavcev in strokovnjakov, med njimi podpredsednik nemške državne banke dr. Huhli, državni podtajnik von Hamecken, generalni referent predsednik Kehrl in ministrski svetnik Walter. Nemški gospodarski minister je prisel v Rim, da vrne obisk italijanskemu ministru za devize in valute Riccardiu, ki je bil v preteklem septembru v Berlinu, obenem pa da se natanko prouči problem najtesnejšega sodelovanja obeh sil na področju produkcije in deviznega ter valutnega prometa. V Rimu se bo mudil več dni. Sestel se bo tudi z vodilnimi osebnostmi iz italijanskih industrijskih in finančnih krogov. Kakor znano, mu bo na rimski univerzi podeljen tudi častni doktorat za trgovinske in gospodarske vede.

Nemški minister se je s posebnim vlakom pripeljal na postajo Ostienze, ki je bila bogato okrašena z nemškimi in italijanskimi zastavami ter zelenjem, tako da se je okras nadvse učinkovito odražal ob mramornih zidov postajnega poslopja. Na peronu se je bila zbrala pestra množica zastopnikov oblasti in fašističnih prvakov; med njimi so bili minister za devize in

valute Riccardi, državna podtajnika za korporacije in za vojno industrijo Amicucci in Famagrossa, guverner italijanske narodne banke, poslanik Giannini kot zastopnik zunanje ministrstva in drugi. Na postajo je prišel tudi nemški poslanik z večjim številom funkcionarjev veleposlanstva. Poleg višjih funkcionarjev ministrstva za devize in valute so bili na postaji tudi zastopniki drugih ministrstev ter gospodarskih in korporacijskih ustanov.

Ministra obeh prijateljskih držav sta se nadvse pristržno pozdravila. Na tovariško dobrodošlico ministra Riccardia je Ekselelca Funk izrazil svoje posebno zadovoljstvo, da je prišel v prestolnico prijateljske in zavezniške države. Nato je minister Funk v spremstvu ministra Riccardia in ostalih pregledal častno četo karabinerjev, ki so se razvrstili na peronih z zastavo. Godba je intonirala nacionalno himno obeh držav. Pred postajo je velika množica ljudi pozdravila nemškega gospodarskega ministra. Manifestacije so simpatije so trajale precej dolgo. Minister dr. Funk je nanje odgovoril z rimskim pozdravom. S postajo se je odpeljal v hotel, kjer se je dr. Funk nastanil za čas svojega bivanja v Rimu.

Popoldne sta si oba ministra izmenjala prva vljudnostna obiska.

Nove angleške intrige na Daljnem vzhodu

Zdaj je Avstralija v središču izumetničene krize, s katero hočeta Churchill in Roosevelt pognati tudi Ameriko v vojno

Berlin, 20. okt. s. V berlinskih političnih krogih s zanimanjem opazujejo položaj Velike Britanije ter njeno stališče glede na zadnje spremembe na Japonskem. Ze pričetkom avgusta, pripominjajo, v trenutku, ko so japonske čete na miren način zavzele Francosko Indokino, so Angleži skušali povzročiti krizo na Daljnem vzhodu. Toda angleški agenti takrat niso imeli sreče. London tudi sedaj spet poskuša svojo srečo s vsami mogočimi intrigami in načrti.

Sedaj so Avstralijo postavili v središče izumetničene krize. V primeru vojne namreč bi moral ta domoljubi vzdržati vsi pezo spopada na Tihem Oceanu. Prav zaradi tega je vrhovni poveljnik angleških sil na Daljnem vzhodu sir Robert Brooke Popham pohitel v Melbourne, da bi še povečal paniko, ki je nastala v Avstraliji. Prišel je že svoje razgovore z zastopniki avstralskega obrambnega urada. Istega dne je angleški zunanji minister v spodnji zbornici govoril o japonskem položaju na osnovi precej netočnih informacij.

Po mnenju berlinskih krogov ni težko doognati skrite angleške namere. Ker ameriško javno mnenje še ni zrelo za vojno, skuša Churchill v sporazumu s Rooseveltom prikazati amerškemu narodu razvoj

v Japonski kot grožnjo ter ga tako dovedno pripraviti do spoznanja, da je vojna tudi zanj neizbežna.

Razgovori med Japonsko in USA se nadaljujejo

Washington, 20. okt. s. Državni podtajnik Summer Welles je imel v soboto daljši razgovor z japonskim poslanikom Vakasu-kijem. Razgovor je trajal poldrugo uro. Na njem so se nadaljevali diplomatski razgovori, ki so se sprožili z znano poslanico kneza Konoja predsedniku Rooseveltu. Da se razgovori nadaljujejo, je prav glede na najnovejši razvoj političnih položaja na Japonskem po mnenju tukajšnjih političnih krogov prav posebnega pomena.

Za Iranom Afganistan?

Carigrad, 20. okt. s. Položaj Afganistana je zmerom bolj ogrožen. V tukajšnjih političnih krogih so prepričani, da hočeta Sovjetska zveza in Velika Britanija deželo zasedati na podoben način kakor Iran. Verjetno je, da bo Afganistan odklonil angleške in sovjetske zahteve in da se bo angleškemu in ruskemu pritisku uspešneje uprl kakor se je Iran.

USA zaplenila perujska letala

da bi jih lahko poslala sovjetom — Ogrčenje nad postopanjem Roosevelta

Lima, 20. okt. s. Listi objavljajo vesti, da je vlada Zedinjenih držav zaplenila bombnike, ki so bili perujska last. 15. avgusta je perujska vlada odkupila od angleške vlade 28 „Goughlasov“, ki jih je ta imela v Torontu. Peru je letala plačal v gotovini. Ko so letala v New Yorku natovarili deloma na neko ameriško ladjo in deloma na neko perujsko ladjo, ki jo je perujska carinska uprava nalašč za to poslala v Zedinjene države, so bila nenadno zaplenjena, češ da gre za blokirano norveško blago. Perujska diplomacija je takoj intervenirala, a zman 16. avgusta so Zedinjene države objavile, da je bila zaplenjena najnovejša tudi iz državnih obrambnih razlogov.

Listi so objavili tudi poročilo iz New Yorka, ki pravi da so letala zaplenili zato, da so jih poslali v Rusijo. Listi ostro komentirajo te angleške ukrepe, češ da so

protipravni, obenem pa opozarjajo, da je ameriška vlada sama prodala Ekvadorju obalne stražne ladje, ker gotovo ni v skladu z zaplenbo perujskih letal. Listi poudarjajo, da Zedinjene države nimajo pravice postopati tako s prijateljsko državo, ki ji mnogo govore o panameriških idealih in panameriški politiki, kar pa z dejanji sproti demantirajo.

Eksplodizija

New York, 20. okt. s. V San Joseu v Kaliforniji je nastala strašna eksplozija v neki tovarni za predelovanje magnezije. Eksplozija je bilo slišati 20 km daleč. Tovarna je bila popolnoma razdejana. Događili so jo šele pred dvema mesecema. V to industrijsko podjetje je bilo investiranih nad 10 milijonov dolarjev. Trije delavci so bili ubiti, mnogo drugih je bilo ranjenih. Vse kaže, da se je magnezija v skladu s svojimi lastnostmi.

Pred glavno bitko za Moskvo

Po zlomu sovjetskih armad pri Brjansku, Vjazmi in ob Azovskem morju je prihodnji glavni udar namenjen sovjetski prestolnici

Berlin, 20. okt. d. Razvoj dogodkov na vzhodni fronti je stopil v odločilno fazo. Po zlomu sovjetskih armad pri Vjazmi, Brjansku in na jugu ob Azovskem morju je prihodnji glavni udar namenjen Moskvi.

V tem pravcu se razvijajo operacije zadnjih dni. Bliznji dnevi bodo za nadajnični razvoj odločilnega pomena. Vse kaže, da se pripravljajo koncentrični napad na sovjetsko prestolnico. Tega se zavedajo tudi odločilni sovjetski krogi, ki so opustili skoraj vse druge akcije in so sedaj osredotočili vse svoje sile na obrambo Moskve. Sprčo silnih izgub, ki so jih imeli Sovjeti v zadnjem času na vseh odsekih, je bil Stalin prisiljen, pritegniti za obrambo Moskve svoje zadnje rezerve, povrh pa še organizirati posebno delavsko milico, ki naj bi, četudi vojaško neizkušena, skušala zamašiti vrzeli v sovjetski obrambi. Lahko se reče, da se je zdaj pričela glavna bitka za Moskvo, ki naj postavi krono dosedanjim nemškim in zavezniškim uspehom na vzhodni fronti in dokončno zlomi odpor nasprotnika.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 19. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Med Azovskim morjem in Donecom se uspešno nadaljuje zasledovanje poraženega sovražnika.

Vojaški oddelki SS so v uličnih borbah

in v boju od hiše do hiše zavzeli pristaniško mesto Taganrog.

Na Krimu so bila v pretekli noči bombardirana sovjetska letališča.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, je dvojna bitka pri Brjansku in Vjazmi uspešno zaključena. Pod vrhovnim poveljstvom generalfeldmaršala von Bocka so čete nemške vojske v tesnem sodelovanju z letalstvom generalfeldmaršala Kesserlinga uničile sovjetsko armadno skupino maršala Timošenkina s skupno osmimi armijami, to je 67 pešadijskimi, 6 konjskimi, 7 tankovskimi divizijami in 6 tankovskimi brigadami. Oččenje bojišča je v glavnem zaključeno.

V včerajšnjem posebnem poročilu objavljene številke so se med tem povzdale na 657.948 ujetnikov, 1.241 tankov in 5.396 topov. Negledne množine vojnega materiala so bile zaplenjene ali uničene. Krvave izgube sovražnika so zopet zelo hude.

Pri izvedbi teh operacij so sodelovale armade generalfeldmaršala von Kluga, generaloberstov Weichsa in Straussa ter oklopniška armada generaloberstov Guderjana, Hutha in Hocknerja ter generala tankovskih oddelkov Reinhardta.

V borbi proti Angliji so bombardirala bojna letala v noči na 19. oktober luke na angleški južnovzhodni obali. Nastalo je več požarov.

Sovražnih poletov na nemško ozemlje ni bilo.

Obsedno stanje v Moskvi

Stalin priznava resnost položaja in ponovno poziva k skrajni obrambi

Stockholm, 20. okt. d. Moskovski radio je objavil odlok Stalina, s katerim je proglašeno v Moskvi in v vsem področju 100 km zapadno od Moskve obsedno stanje. Vso oblast so prevzele vojaške oblasti, katerim se podreduje tudi vsi oddelki delavske milice in vsi oddelki prostovoljcev. Stalin je izdal nov proglas, v katerem opozarja na skrajno kritičen položaj in poziva

k najskrajnejši obrambi. V mestu se mrzlično nadaljujejo obrambne priprave, grade barikade, strojniška gnezda in kopelje jarke za obrambo proti tankom. V vseh tovarnah je delo ustavljeno in vse delavstvo uvrščeno v delavsko milico, ki tvori pomožno vojsko za obrambo prestolnice.

Nezadržno prodiranje italijanskega ekspedicijskega zbora

Z vzhodne fronte, 20. okt. s. Na srednjem predelu južnega odseka južnega bojišča je bil sovjetskim silam prizadejan nov izredno težek udarec. Med Donecom in Azovskim morjem so se razvile obširne vojne operacije, pri katerih sodelujejo italijanske, nemške ter druge zavezniške čete. Operacije se razvijajo z brzino, kakršna doslej nikjer ni bila dosežena, posebno, če se upoštevajo neugodne vremenske prilike in izredno slabo stanje cest. Na tem področju so važni industrijski predeli. Zavezniške sile je operirajo neposredno v industrijskem bazenu. Sovražni odpor je str. Čete italijanskega ekspedicijskega zbora so se z vso naglico razvrstile v novih napadalnih smerih in so pričele zasledovati sovražnika skupno z nemškimi oklopnimi oddelki.

Preden se je pričela ta druga faza borbe ob Azovskem morju, v kateri sodeluje italijanska brza divizija skupno z dvema konjeniškim polkom, je bilo treba premagati znatne težave. V sijajnih akcijah je bil sovražni odpor nazadnje str. Zasledovanje se sedaj razvija tako, da sovražnik nima niti trenutka miru. Nihče več

ne more ustaviti italijanskih vojakov, ki so se pognali nasproti novim uspehom. Če se sicer res neznansko blatne in tudi mraz postaja zmerom huji. Napori so zaradi tega v resnici mnogo večji, toda italijanski četam je uspelo prodreti tako daleč, da so lahko že udarile po utrdbah v industrijskem predelu dežele.

Nekoliko bolj proti severu je na pohodu druga večja skupina italijanskih čet in za obema naglo prodirajo še ostale čete italijanskega ekspedicijskega zbora. Cilj ni več daleč. Sovražnik si je zman prizadeval, da bi italijanske sile zadržal. Pognal je v zrak vse mostove, miniral obširne predele terena in se srdito boril, toda vse je bilo zaman. V zaletu so italijanske sile pregazile sovražni odpor, premagale terenske in vremenske težave ter se pognale preko rek.

Ustavljeni listi na švedskem

Stockholm, 20. okt. s. Ze pred tremi dnevi je po odredbi pravosodnega ministrstva v Stockholmu prenehalo izhajati več listov in revij, ki so zastopale komunistično ideologijo ali pa so simpatizirale s komunisti.

Inscenirano „izzivanje“

Glasilo nemškega zunanjega ministrstva o metodah Rooseveltove propagande

Berlin, 20. okt. s. Diplomatsko-politična korespondenca razpravlja o komunikaciji, ki ga je objavilo ameriško mornariško ministrstvo, da je bil namreč ameriški rušilec „Kearyne“, ki je patroliral južnozgodnjem od Islandije, torpediran in poškodovan. Korespondenca opozarja na podobne primere Rooseveltove vojne propagande in naglašja, da je značilno za Rooseveltovo politiko, da Američani sami torpedirajo svoje ladje v trenutku, ko se jim zdi to potrebno, da bi lahko čim bolj vplivali na svoje javno mnenje. V tem primeru je šlo za spremembo nevtralnostnega zakona. Laž in prevare se nikoli niso uredile v tak sistem, da bi se čim lažje vplivalo na politične odločitve, kakor se to sedaj dogaja pod Rooseveltovim režimom. Kakor v primeru ameriške vojne ladje „Greer“, tako listi, ki so v Rooseveltovi službi, tudi tokrat naravnost z naslado govore o nemškem izzivanju in zahtevajo, da se sovražnostni takoj prične. Sistem pa je zmerom isti. Roosevelt govori o nevtralnem položaju, za katerega naj bi dal povod neki inscenirani incident in Zedinjene države se tako po sili zmerom bolj približujejo oboroženemu spopadu z Nemčijo. Toda stvar Američanov je, pravi Korespondenca, da sprejmejo ali odklonijo take metode, s katerimi jih njihov poglavar sistematično vara in postavlja v najhujšo kritično situacijo.

New York, 20. okt. s. Bivši predsedniški kandidat Willkie je v neki svoji izjavi poudaril, da se je treba otresti vseh iluzij. Sile osi sedaj zmagujejo v vojni in zato je potrebno, da Zedinjene države brez oklevanja pospešijo svoje delo, drugače bo prekasno.

Rim, 20. okt. s. Bivši Rooseveltov protikandidat Willkie je včeraj v nekem svojem govoru poudaril, da si ameriški narod ne sme ustvarjati iluzij o razvoju vojne, kajti osi v vojni sedaj zmaguje. Spritko tega je jasno, da se ne sme izgubljati čas in da se morajo Zedinjene države pognati v borbo, če nečajo, da bi bila Anglija in Roosevelt premagana. Razlogi, ki jih je imel Willkie za take izjave, so povsem jasni. Toda pametno bi bilo, ko bi Američani z vidika svojih koristi premislili resnico, ki jo je Willkie napovedal. Willkie, Roosevelt in Angleži skušajo ameriški narod pognati v vojno, čeprav to v ničemer ne bi spremeniло njenega izida, marveč celo še povečalo razdejanje in vojno razširilo na ameriški kontinent, ki je bil doslej zemljepisno in politično izven nje. Cesar pa Willkie ni povedal, je to, da bi bila tudi ameriška intervencija prekasna.

Panama, 20. okt. s. Nova vlada je sklenila oborožiti panamske ladje in preklcati prepoved glede oboroževanja teh ladij, ki jo je razglasil svoj čas bivši predsednik Arista.

Odesa

prestoletnica transdnjeprske gubernije pod rumunsko upravo

Bukarešta, 20. okt. s. Maršal Antonescu je podpisal dekret, ki v treh členih določa, da se mesto in pokrajina Odesa vključijo v področje transdnjeprske gubernije, ki bo imela posebno rumunsko upravo. Odesa postane glavno mesto te gubernije. Civilne oblasti transdnjeprske gubernije se se se se Odeso. Uprava v Odesi se bo uredila po navodilih, ki jih je maršal Antonescu dal civilnemu gubernernu. Za generalnega župana Odesa je bil imenovan odvetnik German Pantea.

Bukarešta, 20. okt. s. V transdnjeprski guberniji so sedaj v obtoku kot zakonito plačilno sredstvo ruski rublji in nemške marke (državni kreditni boni). Te kreditne bone menjavajo v razmerju 1 bon za 10 rubljev.

Preprečeno izkrcanje na estonski obali

Stockholm, 20. okt. s. »Stockholms Tidningen« objavila poročilo iz Estonije, da so sovjetske čete tudi v zadnjih dneh poskušale izkrcati se za hrbtom nemških sil v Estoniji, a da so se jim vsi poskusi ponesrečili. Sovjetsko poveljstvo očitno niti najmanj ne pozna položaja. Poslalo je nekaj letal, ki so s padali odvrli muničije in živez za oddelke, ki naj bi se bili izkrcali na estonskih tleh, sovjetskih čet pa tam ni bilo in tako so se Nemci polastili teh potrebščin.

Zapadna fronta

Berlin, 20. okt. s. Nemška lovska letala so včeraj popoldne po kratkem spopadu sestrelila neki osamljeni angleški bombnik tipa Hudson. Bombnik je skušal napasti neki kraj ob norveški obali.

Filov se je vrnil v Sofijo

Sofija, 20. okt. s. Predsednik bolgarske vlade prof. Filov se je snoči vrnil iz Budimpešte v Sofijo. Na postaji so ga sprejeli člani vlade in zastopniki italijanskega ter nemškega poslanstva. Novinarjem je Filov izrazil svoje zadovoljstvo z razgovori, ki jih je imel z madžarskimi državničji ter svoje prepričanje, da se bodo po tem stiku med odgovornimi politikami obeh držav prijateljski odnosi med obema narodoma še bolj poglobili.

Nemški finančni minister pride v Sofijo

Sofija, 20. okt. s. »Zora« poroča, da bo v kratkem prisel v Sofijo nemški finančni minister grof Schwerin von Krosigk. V Sofiji bo gost vlade in se bo tu mudil nekaj dni.

Svečanost v Osjeku

Zagreb, 20. okt. s. V Osjeku se je večeraj v okviru posebne svečanosti pričela gradnja večje skupne delavskih hiš. Svečanosti so prisostvovali med drugimi korporacijski minister Susić, državni podtajnik vojnega ministrstva general Begić in državni podtajnik propagandnega ministrstva Miljković. General Begić je imel govor, v katerem je opozoril na veliki pomen dogodkov. Izjavil je, da morajo biti narod, posebno pa delavski sloji, hvaležni Poglavniku za razumevanje, ki ga je zanj pokazal. Nato je govoril o političnih vprašanjih. Še, ko je bil Poglavnik v izgnanstvu, je bilo jasno, da bo mesto svobodne Hrvatske ob strani Italije in Nemčije. Njeni državniški so razkazali razumevanje za aspiracije hrvatskega naroda. Državni podtajnik Miljković je v svojem govoru naglasil potrebo, da se čim bolj razvije zavest edinstva vsakega naroda ter je pozval delavce, naj bodo pripravljeni na sleherno žrtve za domovino. Minister Susić je poudaril, da je hrvatski narod narod delavcev in kmetov in da mora zavladati harmonija med kmečkimi in delavskimi sloji.

Švedska ladja nasedla

Stockholm, 20. okt. s. Švedska trgovinska ladja »Paula Falbon« ki izpodirja 1500 ton, je v Landsortu zaradi viharja nasedla na peščino. Kljub silno razburkanemu morju je bilo mogoče vseh 17 članov njeno posadko spraviti na kopno.

Na smrt obsojen španski levičar

Barcelona, 20. okt. s. Vojni svet je obsodil na smrt Louisa Comasa v Candrie, ki je bil član ljudskega sodišča v socialistični Španiji. Candrie je odgovoren za to, da je bilo mnogo nacionalističnih elementov obsojenih na smrt, med njimi tudi poveljnik Generala Miquela.

Visoke zmage boljših moštev

V tretjem kolu so točke pripadle Hermesu, Marsu in Ljubljani — V drugem razredu sta bila uspešna Moste in Mladika

Ljubljana, 20. oktobra. Tretja prvenstvena nogometna nedelja je v splošnem prinesla na vseh igriščih in v vseh tekмах pričakovane rezultate, namreč visoke v korist favoritov. Kakor povedo poročila, se je povsod vse izteklo brez incidentov in tudi gledalcev je bilo na vseh tekmah v običajnem številu. Vreme, ki je še v dopoldanskem urah kazalo, da se bo skvarilo, je bilo milostno in si boljše skoraj ni bilo močete želeli.

Dvojni spored na Ljubljani se je začel z zamudo, lastnosti, ki smo jo zadnje čase že večkrat opazili na naših igriščih. Ne glede nato, da se je potem druga tekma zaradi nagle mrčitve komaj mogla še regularno končati, izražamo željo, da se ta razvada odpravi. To zahteva sportna disciplina in pozornost do gledalcev.

Po današnjih tekмах izgleda prvenstvena tablica takole:

Ljubljana	3	3	0	0	6	10:2
Hermes	3	2	0	1	4	10:5
Mars	2	1	0	1	2	6:3
Jadran	3	1	0	2	2	8:9
Elan	1	0	1	0	1	1:1
Svoboda	2	0	1	1	1	1:7
Grafika	2	0	0	2	0	2:11

Kakor je razvidno, se počasi že oblikuje vrstni red, ki odgovarja močem klubov. O posameznih tekmah pravijo poročila naslednje:

25 zmagovitih minut

Mars : Jadran 5:1 (4:0)

Včerašnja tekma med Marsom in Jadranom so mnogi z zanimanjem pričakovali. Čeprav je Jadran doživel precej hud poraz, je vendar moštvo pokazalo, da zna marsikaj ter da je sposobno v ugodnih okoliščinah zmesati štrne tudi boljšim moštvom.

Mars je nastopil kompleten. V prvi polovici prvega polčasa je bil na igrišču skoro neomejen gospodar, pozneje pa je precej popustil. Nevaren je bil večer napad, zlasti ker je Jadranova obramba zagrešila napako, da je puščala Slaparo skoro vedno brez nadzorstva. V obrambi se Sočan, včasih tudi Slamič nista mogla vzdržati da ne bi popolnoma brez potrebe zaigrala preostri.

Jadran je bil na boljši v obrambnih vrstah, med tem ko je bil napad preboječ in premalo borbena. Vsi so zelo grlošili v oddajanju.

Tekmo je sodil inž. Mrdjen z malimi izjemami dobro. Koristnejše pa bo, če se potrudijo v bodoče biti povsod sam zvraven, kakor pa da se oslanja na mnenja stranskih sodnikov.

Prvih 25 minut igre je Mars v popolni premoči in se z Jadranom igra, kakor hoče. Že v 2. minuti pade po kombinaciji Dobret-Zigon prvi gol. V 7. minuti povisla Slapara na predložek Fa'ona na 2:0. V 18. minuti se ponudi Jadranovcem prva resnejša priložnost. Prosti strel s 16 m pošlje Zinke mimo vrata. V 20. minuti zrušijo Zigona v 16-metrskem prostoru in sodnik pokaze na belo točko. Sočan postavi 3:0. V 23. minuti povisla zopet Slapara, ki mu lepo poda Dobret, 4:0 za Marsa. Sedaj se igra počasi odnara. Jadran se opoča Marsovega objema in igra se v sredini. Jadranši pa so netočni in podajanju, napad je kombinativno in v startu premalo točen, da bi mogel uspeti. Do polčasa valovi igra iz polja v polje, rezultat se ne spremeni.

Začetek drugega polčasa spet pripada Marsu, toda Jadranova obramba mu ne da do zgoditka. Na obeh straneh zapravijo zrele prilike. Marsov napad popušta, zlasti se ko marsikateri zapusti zaradi poskodbe igrišča in gre v obrambo Slapara. Tako Mars kot Jadran si priborita po en kot, ki jima pa ne prinese uspeha. Jadranovi večkrat lepo potegnejo do 16 m, tam pa jim velikokrat po zaslugi Slamiča, ne gre več. V 33. minuti zapravi Marn krasno priložnost. Končno se razgibljejo zopet Marsovci. V 37. minuti pošlje Fa'ona s kri-la uporabno žogo, ki jo Dobret črne z glavo neubranljivo v mrežo. 5:0. Kmalu nato Dobret s 5-metrške črte strelja sigurno — visoko čez vrata. V 41. minuti zabije Marn častni gol za Jadran. Žigocu uide še zadnja priložnost in konec.

Lepa pa nekoristna igra Svobode

Ljubljana : Svoboda 6:0 (1:0)

Pod vodstvom sodnika Makoveca sta nato nastopili moštvi Ljubljane in Svobode. Kdor je pričakoval, da bo Ljubljana naglo in z lahkoto zmagala, se je zmotil, Svobodaši so v igri na terenu mnogokrat bili boljše od svojih nasprotnikov, le v napadu nimajo strelca.

Ljubljana je včeraj nastopila v postavi: Krišič—Lah, Puterle—Šerčer, Pilej, Pelicon—Smole, Kroupa, Udovič, Hasl, Hacler. V drugem polčasu je Šerčer šel na levo krilo, Hacler v sredino in Ulovič v krilsko vrsto.

Svoboda: Rogel I.—Zorko, Kobal—Slamberger, Rogel II., Accetto—Smole, Turšič, Zajic, Jurkovič, Peterlin.

Sestava moštva Ljubljane v prvem polčasu je bila v napadu zelo ponesrečena. Sprememba v drugem polčasu je bila zaradi tega na mestu. Udovič ni za srednjega napadalca, je pa koristen v krilski vrsti. Tudi Hacler je bil v sredini uspešnejši kakor v krilu. Vse ostalo je že več ali manj znano; precej dela je opravil včeraj Krišič sigurno, vendar niti enkrat ni bil postavil pred resnejšo zadevo.

Svobodaši lepo obvladajo žogo, so zelo požitkovni, znajo kombinirati, dobri so v obrambi. Žal pa ni v njihovem napadu moča, ki bi dal od sebe vsaj močnejši strel proti vratom. V skupni igri so zaigrali, dokler so bili pri polnih močeh, mestoma vzorno.

Začetek pripada Svobodni. Šele v 5. minuti pošlje Kroupa prvo žogo čez njena vrata. Rogel v vratih mora nato večkrat posredovati, opravi pa vse učinkovito. Priložnosti za zgoditke je na obeh straneh nekaj, toda brez uspeha. Oba napada grešita Iera je enakovredna. Svoboda igra lepše. V 18. minuti pade prva in edina odločitev v prvem polčasu. Svobodina obramba zruši Udoviča

v 16-metrskem prostoru. Enajstmetrovko strelja Smole neubranljivo 1:0 za Ljubljano. Sledi nato kombinacija Ljubljane. Žoga gre od Udoviča h Kroupi, ki jo poda Haclerju in ta Smoletu, toda obramba Svobode zavrne v polje. Več napadov Ljubljane rešuje vratar Svobode. Hacler na krilu prihaja do bližine vrat, sam pa se ne more odločiti, da bi streljal. Oster strel Hasla boksa vratar ven in kot strelja Smole. Svoboda pošlje v polje. Iniciativa je sedaj v rokah Svobode in Krišič je precej zaposlen. Vse opravi mimo in sigurno. Pred koncem se izkaže še Rogel, ki s pravčasnim posredovanjem prepreči Kroupi, ki je bil sam pred vrati, da bi streljal. Prvi polčas se konča z vtišom, da bi moral biti rezultat obraten.

Ko Svoboda nastopi v drugem polčasu, jo gledalci splošno pozdravijo s ploskanjem. Vendar pa je sedaj Ljubljana resnejši protivnik. Pregrupacija ji pomaga do večje prodornosti. V 6. minuti povisla Hacler na 2:0. Tri minute zatem si pribori Ljubljana kot, ki ga strelja Smole pred vrata. Branilec Svobode se spozabi in udari žogo z roko! Z enajstmetrovko povisla Smole na 3:0. Svoboda se še vedno s pogumom in uspešno bori, čeprav je njen elan malce popustil. Agilen je sedaj Hacler, ki mu očitno sredina bolj ugaja kakor krilo. Nekaj časa valovi igra od vrat do vrat in ob polovici polčasa je Svoboda v rahli premoči. Pribori si tudi dva kosa, ki ji pa ne prinesejo koristi. V 25. minuti dobi žogo Kroupa, ki jo odla Smoletu. Ta mu jo po nekaj korakih vrne in Kroupa izrabí priložnost, da povisla na 4:0. Tri minute zatem se podobna igra ponovi med Šerčerjem in Haclerjem. Šerčer postavi 5:0. Sedaj so vrata Svobode večkrat v nevarnosti. Lepa je kombinacija med Šerčerjem, Haclerjem in Haslom, ki strelja žogo poševno pred gol, toda Smole jo prepozno ujame in jo podaljša v avt. Tudi Svobodaši zaposlujejo obrambo Ljubljano in ponovno zgreše priložnost vsaj za časten gol. V 37. minuti pošlje Kroupa Smoleta v boj z obrambo

Svobode. Smoletu se posreči obiti branilca in neubranljivo postaviti končni rezultat 6:0. Do konca je priložnosti še nekaj. Igra je sedaj že enostranska na škodo Svobode. Že v mraku sodnik odpiška.

Lahka zmaga Hermesa

Hermes : Grafika 6:1 (4:0)

Na stadionu Hermesa se je sestel pod vodstvom sodnika Deržaja tretji par: Hermes in Grafika.

Hermesani so nastopili z nekaterimi pomožnimi močmi, vendar so zaigrali boljše kakor v nedeljo proti Jadranu. Treba pa je upoštevati tudi, da je bil nasprotnik veliko šibkejši.

Grafičarji so v prvem polčasu igrali podrejeno vlogo, nato so pa se razgibali in rezultat drugega polčasa odgovarja poteku igre in močem. Častni gol so zaslužili.

V predtekmi so juniorji Hermesa porazili juniorje Grafike 3:2.

Za prvenstvo II. razreda

Na sporedu drugorazrednega prvenstva sta bili včeraj dve tekmi, in sicer med Mladiko in Vičem ter Mostami in Korotanom. V prvi je že v dopoldanskih urah visoko zmagala Mladika 8:0 (5:0). Posebnih kvalitit ni pokazalo ne eno in drugo moštvo.

Popoldanska tekma med Mostami in Korotanom na igrišču Marsa za Kolinsko tovarno je bila na višjem nivoju. Lepše je igral Korotan, koristnejše Moščani. Zmagale so Mošte 5:3 (4:2).

Ce ne upoštevamo prekinjene tekme med Mladiko in Mostami je sedaj stanje v drugorazredni razpredelnici naslednje: Vodj Korotan s 4 točkami, sledijo Mladika, Mošte in Vič z 2 točkama, Slavija je na zadnjem mestu brez točke.

Prvenstveni tableteniški turnir

na Kodeljevem je v moštvi prinesel uspeh Korotanu, pri poedincih Medvedu, med juniorji Bogataju, v dvojicah Krečič in Belaku — Med neverificiranimi je zmagalo moštvo Šiške, pri poedincih pa Bajec

Ljubljana, 20. oktobra. Po daljšem odmoru so se v soboto in včeraj, sestali zopet igralci namiznega tenisa na večjem prvenstvenem turnirju. V tretji se je vršilo propagandno tekmovanje za prvenstvo Most in Kodeljevca. Prireditelj je bila v dvorani Mladike na Kodeljevem. Udeležili so se vsi štirje ljubljanski klubi: Hermes, Korotan, Slavija in prireditelj Mladika. Tekmovalje je bilo razdeljeno v več skupin.

Za prvenstvo moštev je nastopilo osem ekip. Po izločilnih igrah je bil vrstni red v finalu: 1. Korotan I, 2. Mladika I, 3. Mladika II in 4. Korotan II. Korotan je za zmago sprejel v prehodno last lep pokal. Za dokončno osvojitve pokala sta po razpisu potrebni dve zaporedni ali tri zmage v presledkih.

Za prvenstvo poedincev se je priglasilo 25 tekmovalcev in je bil med boljšimi odsoten le Marinko. Po nekaterih presencenjih — izpadli so med drugimi Bogataj, Belak in Merala — so se plasirali med prvo osmorico Strojnik R., Lackner, Blažič, Strojnik A., Bradesko, Medved, Krečič in Recek. V finalu je končno zmagal Medved.

Tekme za italijanski pokal

Včeraj so v Italiji nadaljevali tekmovalje za nogometni pokal. Po rezultatih preteklo nedelje je ostalo v tekmovalju še 16 klubov in je včerašnjih osem tekem dalo naslednje rezultate:

Juventus : Genova 2 : 1, Milano : Lazio 4 : 2, Bologna : Livorno 4 : 2, Venezia : Pisa 4 : 0, Padova : Brescia 3 : 2, Modena : Atalanta 3 : 1, Novara : Spezia 2 : 1. V prijateljski tekmi je premagala Ambrosiana Liguria 4 : 2.

Krožna kolesarska dirka po Lombardiji

V izrednem številu so včeraj nastopili italijanski kolesarji na verjetno letošnji zaključni »klasični« dirki, in sicer po Lombardiji s startom in ciljem v Milanu. Pro-

Drugi je bil Roman Strojnik in tretji Krečič. Vsi trije so člani Mladike. Četrti je bil Strojnik A.

Šibkejša je bila udeležba med juniorji. V finalu je zmagal Bogataj (Hermes) nad Tršnjarem (Mladiko) 2:0. Tretji je bil Belac (Mladika) in četrti Perpar (Slavija).

V igrah dvojic je zmagala dvojica Krečič-Belak (Mladika). Druga sta bila Recek in Tršnjar, tretja Lackner-Bradsko in četrta Medved-Vesel.

Precej razgibanosti je bilo v skupini neverificiranih. V tekmovalju moštev so nastopila 4 moštva, in sicer Šiške, Rožne doline, Mladike in Slavije. Zmagalo je v finalu moštvo Šiške (Sede-Rus) nad moštvom Mladike (Bajec-Miakar) 3:1.

V tekmovalju neverificiranih poedincev jih je sodelovalo 25. Nekateri so pokazali že kar lepe sposobnosti. Zmagal je Bajec od Mladike, drugi je bil Sedej (Šiška), tretji Rus (Šiška) in četrti Počnik (Mošte).

Turnir je bil prav spretno organiziran, vendar se je zaradi precejšnjega števila tekmovalcev in vsakovrstnih disciplin zavlekel skoro do 20. igralo se je v dveh dvoranah.

ga je bila dolga 217 km. Cilj na dirkališču Vigorelli je prvi prevozil Mario Ricci, ki je potreboval za prvo 6 ur, 26 minut in 41 sekund. Vozil je s povprečno hitrostjo 33,670 km na uro. Drugi je bil Cinielli, tretji Binni in četrti Canavesi. Coppi je bil šele šesti, lanski in predlanski zmagovalec Bartali pa deseti.

Rokoborba Italija : Hrvatska 6:1

Ze dlje časa pripravljano srečanje v rokoborbi med reprezentancama Italije in Hrvatske se je končalo z visoko zmago Italijanov. Edino točko za Hrvate je priboril v srednjelaski kategoriji Romeo De Luka, ki je premagal Oscarja Rescioschija.

Lepa jesen — podaljšana

Tudi včerašnja nedelja se nam ni izneverila — »Babje leto«

Ljubljana, 20. oktobra.

Včasih so bile ljubljanske nedelje na glas kot redno deževne in menda zato meščani še vedno ne zaupajo tudi letos nedeljskemu vremenu. Vendar pa mnogi zapuščajo mesto vsako nedeljo, pripravljani na najhujše. Zdaj odhajajo vsako nedeljo na Dolenjsko kakor na romarsko pot. Vsem je Dolenjska prirasla k srcu in kdor more, jo obiskuje vsaj ob nedeljah.

Ljubljana je pa zljaz ob nedeljah kakor eno samo tihožitje. Sicer so ulice živahne, polni so parki in sprehajališča, a povsod vlada naša značilna idiličnost in razliti je tisti božji mir, kakršnega poznamo še iz dobe miru; po cestah se vrste same slike idilične družinske ljubezni in ljubezni dočnih družin. Zdi se, da so vsi predani osebemu notranjemu zadovoljstvu ter brezskrbnosti; v nekaterih slovesnosti predstavljajo noge počasi in uživajo blaženi solnce in zrak. Na daljših sprehodih do periferije obnemorejo ter obsebe na gostilniških vrtovih, domov se pa vračajo, če je le mogoče, s tramvajem in tako je nedeljski program končan — skoraj povsem v slogu starih, blaženih časov.

Zljaz je bila lepa jesen še podaljšana, da lahko meščani praznujejo nedelje običajno. Kakor po zakonu serije se vrste letos lepe nedelje. Četudi ob sobotah še povsem obupamo nad vremenom, se vreme ob nedeljah vselej izboljša. Tudi pred tednom je bilo tako: v soboto je nastopilo južno vreme in napravilo smo že križ čez nedeljo, potem se je pa zvedrilo in popoldne nas je pogledalo solnce skozi veliko okno. Včeraj je pa bilo vreme še prijetnejše. Prejšnje dni

se je zdelo nekaterim že prehladno, ker je pihala burja. V soboto je začel pihati jug in proti večeru se je malo pooblačilo. Včeraj dopoldne je bilo močno oblačno in začelo je že rostiti. Nič ne pričakoval, da bo moše vileti solnce. Ko so se pa popoldne meščani začeli odpravljati od doma, so se oblaki počasi razredčili. Božala jih je topla južna sapica, potem je pa začelo še pri-grevati solnce. Bilo je nekaj res lepih, sončnih ur. Ljudje so jih dobro izrabili, proti večeru je oživila vsa okolica in bližnja sprehajališča. Mnogi so včeraj tudi gojili svoje vrste sport — v bližnjih gozdovih so nabirali zadnji kostanj. Sezona za kostanje je minevala. Tudi gobarji so letos že v glavnem opravili. Nekateri so odšli včeraj za zaključek na »lov«. Poslej bodo rasle nekoliko bolj le še mraznice, ki jih dostoj še ni bilo mnogo.

V mestu niso vplivali na meščansko praznovanje nobeni posebni dogodki. Izrednih prireditve ni. Imamo le dve umetnostni razstavi, ki pa spadata že v okvir naših običajnih kulturnih prireditvev. Doselej meščanov ni posebno vleklo v zaprte prostore ob nedeljah in tudi včeraj so mnogi raje uživali vreme babjega leta. »Babje leto«, toplo vreme je prav za prav intermezzo med hladnim, že zimskim vremenom, a v Ljubljani se nam zdi že v drugi polovici oktobra posebna naklonjenost neba tako prijetno vreme, kakršno je bilo včeraj. Zdaj se pa bojimo, da lepa jesen ne bo več podaljšana.

Obnovite naročnino!

Reducirana poraba električne sile z žarnicami Osram D je jamčenazmanjšanvnanjem vsesanih Wattov in z kolličino izžarjene svetlobe. Zahtevajte torej samo žarnice Osram D.

Il ridotto consumo di energia elettrica delle lampade Osram D è garantito dalla marcatura dei Watt assorbiti e della quantità di luce emessa. Richiedete quindi solo lampade Osram D.

OSRAM-D

vam nudi luč poceni
da luče a buon mercato

Visoki Komisar na obisku v Metliki

Ljubljana, 20. oktobra.

Visoki Komisar je bil včeraj ponovno na obisku v Metliškem okrožju. 25 občin je sprejelo predstavnika fašistične vlade z velikim navdušenjem, ki je veljalo Duceju. Trobojnice in napisi Duceju so prevladovali v ozračju lojalnosti, ki je pridobila poseben pomen v večjih središčih, kakor n. pr. v Metliki, kjer so manifestacije dosegle

svoj višek v svečanosti izročitve stebra za izobesjanje zastave, ki je bil izročen oddelku Oboroženih Sil. Eksceleucia Grazioli je prisostvoval nato tudi plesu v narodnih nošah. Nove manifestacije navdušenja za Duceja so zaključile dvodnevni obisk Visokega Komisarja med prebivalstvom južnega predela naše pokrajine.

Sanitetna avtokolona v Starem trgu ob Kolpi

Stari trg ob Kolpi, 19. oktobra.

Te dni je tudi k nam pribrela dolgo pričakovana sanitetna avtokolona. Veliko je bilo veselja med ljudstvom, ko je zvedelo, da je ta zdravstvena misija prispela. Vse, mlado in staro, je prihitelo k avtomobilom. Pri pozdravu so že bili tu zbrani zastopniki občin, šole in vojaške oblasti.

Solobovcu otroci, ki jih je bilo nad 200, so bili vsi pregledani. Največjo pozornost je vzbudil med ljudstvom rentgenološki aparat. Mnogo je bilo smeha in zabave, pred avtom, kjer so izdirlali zobe. Vsak tak nesrečnik je krepko pljunil po končani »operaciji« na tla, kjer se je pokazala kri. To je bilo jeka med mladimi in smeha med gledalci.

Zdravniki so bili s pregledom zelo zalovljivi, zlasti s snažno in bistro mladino. Skupaj je bilo preko 1201 zdravniških pregledov; rentgenoloških 306.

Naše ljudstvo se najlepše zahvaljuje voditelju kolone g. dr. Duceju, predvsem pa požrtvovalnemu zdravništvu in sestram.

Veliko zahvale so tudi dolžni ital. kralj. Vladi, Visokemu komisarju Ljubljanske pokrajine ter vsem drugim podpornikom te važne ustanove.

Največja želja tukajšnjih ljudi je, da bi jih še enkrat posetila zdravstvena avtokolona.

Š A H

— Sedmo in osmo kolo v varšavskem turnirju. Pred nadaljevanjem so bile odigrane višee partije. Junge je premagal Regerja, Lokvenc, Novarro in Schmidt Carlsa. S sedmim kolom se je začela druga polovica turnirja. Prvo zmago je dosegel Kieninger proti Regerju, nato je premagal Bogoljubov Novarro, po štirurnem boju Schmidt Hahna. Vse ostale partije, in sicer med Aljehinom in Lokvencem, Blümichom in Mrossom ter Jungom in Carlsom so se končale remis. Vodstvo po tem kolu je pripadlo zopet Schmidtju za poldrugo točko pred Aljehinom. V osmem kolu je premagal Schmidt Blümicha, Novarra Mrossa, medtem ko se je igra med Kieningerjem in Carlsom končala neodločeno. Ostale tri partije so bile prekinjene. Junge bo verjetno premagal Hahna, prvi poraz bo najbrž spravil tudi Lokvenc, ki stoj v partiji proti Regerju zelo slabo. Bogoljubov je v partiji proti Aljehinu izgubil kraljico za stolpa in skakača in se bo moral udati. V vodstvu je s 7 točkami še naprej Schmidt, ki mu sledi z zmago proti Bogoljubovu Aljehin s 6, nato se uvrščajo Junge, Bogoljubov in Lokvenc s 4 in pol in prekinjeno igro.

Poziv hrvatskega ministra

Zagreb, 19. oktobra.

Po naročilu poglavnika dr. Pavelića je nastopil kmetijski minister Dumančić, ki se je mudil kot poslanec poglavnika nekaj dni v Sarajevu, na prebivalstvo bosanskih okrajev poziv, naj se prebivalci dotičnih krajev, ki so odšli na pritisk komunistov v gozdove, vrnejo v svoje vase in odlože orožje. Vlada neodvisne hrvatske države, v prvi vrsti pa vojaške oblasti jamčijo za premoženje vseh, ki se bodo vrnili, jamčijo pa tudi, da bodo lahko v miru opravili svoja dela pred zimo. Vse vojaške oblasti, ustaške in orožniške oblasti so dobile nalog opustiti ob povratku prebivalstva iz gozdov vsako nezakonitost.

Prebivalstvo je bilo pozvano, naj se nemudoma zglaši pri pristojnih okrajnih od-

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 20. oktobra: Janež Kanc.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ločili se bomo.
Kino Sloga: Prodana nevesta.
Kino Umet: Tosca.
Kino Mošte: Španija v plamenih in Pesem reke.
Skladateljski večer ge. Mirce Sancinove ob 20. uri v mali Filharmonični dvorani.
Razstava »Ladec« v Jakičevem paviljonu.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Mikloševića c. 20. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Naše gledališče

D R A M A

Ponedeljek, 20. oktobra: Zaprt.
Shakespearejev »Hamlet« je tragedija neodločnega značaja. Uroda nesrečnega danskega kraljeviča, ki jo je oblikoval Shakespeare, je delo univerzalnega značaja, v katerem so genialno zajete tehtne misli o življenju in silah, ki ga oblikujejo in usmerjajo. V blestnem prevodu pesnika Otona Župančiča, v novi režiji dr. Krefta, a scen-sko glasbo dirigenta D. Zebreta in popolnoma novi zasedbi vlog, je uprizoritev tega dela zanimivost prve vrste. Naslovno vlogo bo igral Slavko Jan.

O P E R A

Ponedeljek, 20. oktobra: Zaprt.
Vsi otroci, ki so sodelovali lani pri uprizoritvi mladinske igre »PRINCESKA IN ZMAJE«, naj se javijo v nedeljo ob 10. uri dopoldne v Operi.

20 smrtnih obsodb na Gorenjskem

Bled, 19. oktobra. Načelnik civilne uprave za zasedeno ozemlje Koroške in Kranjske Kutschera je izdal posebno uradno objavo, da je izredno sodišče, ki ga je postavil načelnik civilne uprave na zasedenem ozemlju Koroške in Kranjske, dne 16. oktobra 1941 obsodilo na smrt 17 ljudi, ker so se udeležili komunističnih zborovanj, ker so sodelovali pri umorih, roparskih napadih in vlomih, ker so kljub prepovedi nosili orožje in netili požare, ker so urejevali pomoč komunistom in agitirali za komuniste, odnosno so pomagali pri teh zločinih. Smrtna kazen je bila takoj izvršena.

Razen tega so bili ustreljeni, ko se je zasačila ta družba, še trije pripadniki komunistov, ki so pripadali dvema tolpama odnosno so ju podpirali pri njunem početju z obvestili, denarjem in živjem.

Z izvršitvijo smrtnih kazni so vsaj deloma poplačani naslednji zločini: 16 roparskih umorov, pri katerih je našlo smrt 17 oseb, po večini Slovinci, napad na Rem-čevno žago, pri katerem so odvedli dva talca, številna sabotažna dejanja med njimi tudi razdejavanje montažnega avta telegrafске stavbne sekcije v vrednosti 30.000 mark, številni vlom, roparski napadi in poži.

Obvezna prijava in izročitev krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega komisarata za Ljubljansko pokrajino in Ljubljani; zaradi nujne potrebe ureditve razdeljevanja, trgovanja in potrošnje krompirja, potrebe in prehrane prebivalstva pokrajine in na podlagi čl. 4. uredb št. 39 Visokega komisarata z dne 11. septembra 1941/XIX razglasa:

1) Prijavo pridelka krompirja, kakor je odredjena po čl. 1. uredb št. 99, morajo poslati pridelovalci pristojnim občinam do 20. oktobra t. l.

2) Občine morajo dosepe prijave razvrstiti po posameznih vaseh (naseljih) in po abecednem redu (po primku), jih morajo seštetiti in shraniti v eno ali več map s seznamom, ki vsebuje naslednje podatke: a) zaporedna številka, ki ustreza številki prijave; b) primke in ime pridelovalca; c) bivaljske pridelovalce; d) količino prijavljenega krompirja v kg.

Občine morajo te prijave s seznamom obdržati tako, da so »Prevodu« vsak čas na vpogled. Drugi izdvoj morajo poslati občine Prevodu najpozneje do 22. t. m.

3) Vsak pridelovalec bo smel obdržati: a) 80 kg krompirja za vsakega člana družine; b) 20 stotov semenskega krompirja za vsak hektar zemlje, posajene s krompirjem.

Za krmiljenje prašičev bo »Prevod« določil količino krompirja, ki ga smejo pridelovalci obdržati. Ta količina bo določena z ozirom na število prašičev, namenjenih za pitanje in z ozirom na razpoložljivo količino prašičje krme in hraniv, ki jih imajo posamezna gospodarstva. Ostali pridelki bodo morali pridelovalci izročiti po predpisanih cenah trgovcem na debelo, ki jih bo »Prevod« pooblastil; izročiti bodo morali krompir v kraju, na dan in ob uri, ki jo bo določil »Prevod« in sporočil po občinskih uradih.

4) Do dneva predaje pridelovalci ne bodo smeli prodati nikake količine krompirja nikomur, razen tvežkam, ki jih bo Prevod.

hranjevalni zavod Visokega komisarata za Ljubljansko pokrajino pooblastil in to po predpisanih cenah.

Policijskim oblastvom je naročeno, da budno pazi tako, da ne bo noben kršitelj ušel zasluženi kazni.

Delegat Visokega komisarata za Ljubljansko pokrajino: Podpolkovnik Carlo Strada

Ze z naredbo od 11. septembra t. l. je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino predpisal obvezno prijavo proizvodnje krompirja (in suhega fižola). Pri tej naredbi so prijave obveznosti izvezi te tisti, ki pridelajo manj ko 500 kg krompirja. Z omenjeno naredbo je bil pokrajinski Prehranjevalni zavod (Prevod) pooblasten, da po potrebi organizira in vzporedi razdeljevanje, trgovino in porabo krompirja.

Z odredbo delegata Visokega komisarata podpolkovnika Karla Strade je sedaj določeno, koliko sme pridelovalec obdržati za vsakega člana družine in za vsak hektar zemlje, posajene s krompirjem. Za krmiljenje prašičev pa bo potrebna količina še določena.

Ze naredba od 11. septembra določa, da se sme prijavljeni krompir prodati le Prevodu ali ustanovam in tvežkam, ki jih Prevod za to pooblasti. Z novo odredbo je sedaj še dodatno določeno, da morajo oni, ki so dolžni prijaviti pridelok krompirja, ta pridelok po odbitku potrebe za lastno prehrano, za seme in za krmiljenje izročiti po predpisanih cenah trgovcem na debelo, ki jih bo »Prevod« pooblastil; izročiti bodo morali krompir v kraju, na dan in ob uri, ki jo bo določil »Prevod« in sporočil po občinskih uradih.

Kakor nam sporoča Prehranjevalni zavod, je od 14. t. m. naprej prepovedan tudi prevoz krompirja izpod 50 kg brez posebne prevoznice, ki jo izdaja Prevod.

DNEVNE VESTI

Nemško-hrvatski gospodarski odbor. V sredo so prispele člani stalnega nemško-hrvatskega gospodarskega odbora z dr. Bergmannom na čelu v Zagreb. Nemčijo zastopajo zastopniki nemške državne banke in zastopniki strokovnjaki za gospodarska vprašanja na jugovzhodu. Hrvatsko opošlanstvo vodi dr. Josip Cabas. Gospodarska pogajanja so se pričela v soboto.

Sprejem pri poglavniku dr. Paveliču. Poglavnik dr. Pavelič in zunanji minister dr. Lorković sta sprejela v petek odpravnik poslov slovaškega poslanstva dr. Murgasa v poslovni avdijenci. Zahvalila sta se mu za njegovo uspešno prizadevanje, da se poglobe medsebojni stiki med obema narodoma. Dr. Murgas se je pa zahvalil za to, da je dobila slovaška večina na Hrvatskem svojo šolo.

Počastitev Milan Begovića. Nemški poslanik v Zagrebu Siegfried Kasche je priredil v četrtek popoldne čajanko na čast hrvatskemu pesniku Milanu Begoviću. Med čajanko mu je izročil krasno izdajo Goethejevih del kot častno darilo nemške vlade.

Na gorški postaji se je razilil bencin iz neke cisterne in je nastal majhen požar, ki pa so ga gasilci kmalu pogasili. Požar je povzročil železniški delavec Ljudez Lipanji, ki je sredi noči postavil na tla svojo luč, tako da se je razlit bencin vnel. Lipanji sam je dobil nevarne opekline na rokah in so ga morali spraviti v bolnico.

Slovaška mladina na Hrvatskem. Poročila smo že, da je v Zagrebu na povabilo vodstva ustaške mladine dopotovala skupina Hlinkine mladine iz Bratislave. Prvi dan svojega bivanja v Zagrebu je slovaška mladina obiskala grob očeta Hrvatske dr. Starčevića v Sestinih, zdaj pa je na poti po Hrvatski. Obiskala bo Pakrac, Požeg, Našice, Osijek, Borovo, Vukovar, Vinkovce, Brod, Gradiško, Banjo Luko Sisak in nekatere manjše hrvatske kraje. Jutri opolnoči se bo Hlinkova mladina spet vrnila na Slovaško.

V Karlovcu so zelo delovni. V Karlovcu grade veliko hrvatsko delavsko naselje, novo trgovsko akademijo, novo pošto palačo in most čez Kolipo. Za vsa ta dela je bil potreben kredit v znesku 70 milijonov kun, ki je že odobren.

Policijska ura v Sarajevu podaljšana. Policijsko ravnanstvo v Sarajevu je izdalo novo odredbo o svobodnem kretanju meščanov. Po tej odredbi se rimokatolični in mohamedanci lahko zadržujejo na sarajevskih ulicah do polnoči, dočim so za ostale meščane ostale v polni veljavi določene odredbe, ki po njih morajo biti pravoslavni doma do 21. ure, židje pa do 20. ure.

Železniška konferenca v Zagrebu zaključena. Železniška konferenca v Zagrebu, na kateri se je obravnavala razdelitev tovornih vagonov bivših jugoslovenskih železnic med železnice nasledstvenih držav, je zaključena. Pogajanja o razdelitvi tovornih vagonov so se pričela po zaključku konferenca, na kateri so se najprej obravnavala druga važna železniška vprašanja. Pogajanja vodi ravnatelj nemškega prometnega ministrstva dr. Jakobner.

V Zagrebu ne bo rekonstruirano meso. Zagrebški župan Werner je izjavil novinarjem, da je bil opuščen načrt racioniranja mesa.

Nov hrvatski gospodarski minister. Poglavnik dr. Pavelič je imenoval namesto dosedanjega gospodarskega ministra dr. Simića dr. Dragotina Totha, ki je deloval doslej v Vratislavi. V zagrebških političnih krogih pravijo, da je dr. Toth velik strokovnjak, obenem je prišlo s tem ponovno do izraza vedno trdnješe elinost hrvatskega naroda in njega prilagoditev poglavinikovemu programu. Dr. Toth je bil namreč prej član Hrvatske seljačke stranke.

Prostozidarska razstava v Beogradu. Te dni bo otvorjena v Beogradu velika prostozidarska razstava, ki bo obsegala pet oddelkov: prostozidarstvo, židovstvo, kominterni, Sovjetska Rusija in Viktorija. Največ prostora bo zavzelo prostozidarstvo in tu bo zbrano tudi največ gradiva. Zanimivo bo tudi gradivo o židovstvu v Srbiji. Med drugim bo na razstavi kabinet znanega židovskega založnika Geze Kohna. V paviljonu Viktorija bo prikazana uspešna nemška borba proti prostozidarstvu, židovstvu in komunizmu. Razstava bo prirejena v hiši št. 8, Garasaninova ulica, in bo odprta vsak dan od 9. do 16.

Islamski verski zakoni bodo izpremenjeni. Hrvatski pravosodni minister je dovolil ustanovitev muslimanskih šerjatskih sodišč v vseh večjih mestih Bosne in Hercegovine. Obenem je bil ustanovljen v ministru zakonomadni odbor, ki je pripravi osnutek zakona o izpremembah mohamedanskih verskih zakonov, odnosno njihovi prilagoditvi novim razmeram.

Z novomeške gimnazije. Letos se je na novomeško gimnazijo vpisalo 617 učencev, 104 več nego lanske leto. Od novostolih učencev jih je 53 takih, ki so prišli z ozemlja izven Ljubljanske pokrajine. Med učenci se zelo občuti pomanjkanje učnih knjig in tukajšnje Podporno društvo za dijake novomeške gimnazije ima obilno priložnost za knjige iz podporne zaloge. Temu se ne moremo čutili. Od učencev, ki so prišli predvsem s štajerskega, pa tudi od drugih, ni skoraj nikdo rešil niti ene učne knjige. Poslalsale so se tudi življenjske razmere večine staršev, ki imajo otroke v šoli. Novih učnih knjig je pa treba letos toliko nabaviti kakor menda še nikoli ne.

Da bi se vsaj nekoliko olomoglo pomanjkanju učnih knjig med učenci, je Podporno društvo te dni razposlalo dobrim srecem mnogo prošnje za prispevke. V kolikor moremo sklepati po prvih odzivih, se je novomeško občinstvo toplo zavezalo za svoje dijaštvo in je akcijo radodarno podprlo.

Samo 500 kun se sme vzeti na Hrvatsko. Kdor potuje na Hrvatsko sme vzeti seboj samo 500 kun in sicer izključno v bankovcih po 100 kun. Če ima potnik seboj več denarja v hrvatski valuti, mu ga hrvatski cariniki ob prestopu meje vzamejo in nalože pri hrvatski Državni banki na vezan račun. Ob odhodu iz Hrvatske je pa dovoljeno vzeti seboj največ 200 kun.

Javne delavske in nameščenske kuhinje v Zagrebu. Zagrebški župan si je med zadnjim nedavnim bivanjem v Nemčiji ogledal tudi javne kuhinje za delavce in nameščence. Na njegovo pobudo bo zdaj ustanovljenih več takih kuhinj tudi v Zagrebu. Zaenkrat bo dobivalo v njih hrano 5000 delavcev.

Poglavnik si je ogledal gradnjo moderne avtomobilske ceste. Pod izkušenim vodstvom znane nemške organizacije Todt grade zdaj moderno avtomobilsko cesto od Sesvet do Varaždina in državne meje, ki bo dograjena do jeseni prihodnjega leta. Gradnjo ceste si je ogledal te dni tudi poglavnik dr. Pavelič pod vodstvom državnega tajnika za javna dela ing. Bulića.

Pocenitev prašičev v Srbiji. Ker je bila letos v Srbiji izredno dobra letina koruze so se prašiči že nekoliko pocenili.

Oddaja pšenice v Srbiji. Termin za oddajo pšenice v Srbiji je bil podaljšan do 15. novembra. Kdor do tega dne ne bo izročil pšenice, mu bo vzeta s silo in od vsake 100 kg pšenice mu bo odtegnjenih 150 din kot kazen.

Zahvala Hrvatske Hitlerju. Na izredni seji hrvatskega ministrskega sveta je izrekel poglavnik dr. Pavelič v svojem imenu hrvatskega naroda zahvalo Hitlerju in nemški vladi za to, ker je bil izročen tudi vzhodni Srem v popolno hrvatsko upravo. Vlada je odredila maršala Kvaternika, zunanjega ministra dr. Lorkovića in prosvetnega ministra dr. Budaka, ki bodo izrekli to zahvalo nemškemu poslaniku.

Največji vodovod na Hrvatskem. Pod Okičem v neposredni bližini Jastrebarskega grade vodovod, ki bo največji v neodvisni hrvatski državi. Dolžina položnih vodovodnih cevi znaša okoli 47 km. vodovod pa bo oskrboval z vodo nad 10 vasi oziroma nad 10.000 ljudi.

Deseta obletnica atentata na dr. Paveliča. Zagrebški dnevniki objavljajo obširne članke, ki v njih komentirajo deseto obletnico atentata na sedanega hrvatskega poglavnika dr. Paveliča. Pred desetimi leti je bil namreč nanj v Monakovem izvršen atentat, ki pa ni uspel. V zgodovinski cerkvi sv. Marka v Zagrebu je bila zdaj darovana zahvalna masa, ki jo si prisostvovali vsi člani hrvatske vlade, pozneje pa je poglavnik v svojem dvoru sprejel ministre, državne tajnike, predstavnike hrvatske armade in predstavnike ustaškega pokreta. Nagovoril ga je maršal Slavko Kvaternik, ki je v svojem govoru poudarjal, da je sama božja previdnost ohranila dr. Paveliča, da se je deset let pozneje lahko kot poglavnik vrnil v neodvisno hrvatsko državo. Listi med drugim pravijo, da je bil atentat na dr. Paveliča pred desetimi leti naročen v Beogradu.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave: danes ob 16. in 19. uri:

KINO UNION TELEFON 22-21
Zgodba, ki jo je ovesetvil mojster G. Fuccini v svoji nesmrtni operi
Tosca
Film o tragični ljubniški krasne pevke Toske in mladega slikarja Cavaradossija
Imperio Argentina Rossano Brazzi Michel Simon

KINO MATICA TELEFON 22-41
Odlični, zanimivi in nad vse zaben film
Ločili se bomo
Lilla Silvi, Amadeo Nazari, Vili Grol
Predprodaja vstopnic ob nedeljah od 9.30 do 12 in od 14. ure dalje.

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Komična filmska opereta prirejena po istinskih Smetanovi operi.
Prodana nevesta
Jaromila Novotna Willy Domgraf

Zagrebški vodovod razširjajo. Za razširjenje zagrebške vodovodne mreže je bil dovoljen kredit v znesku 400.000 kun, ki ga bodo porabili za priključitev Trešnjevke na mestni vodovod. Poleg tega kredita je bil odobren še poseben kredit v znesku 3 milijonov kun za ureditev vodovoda v novem zagrebškem naselju dr. A. Starčevića.

Primerna počastitev mrtvih. V Ljubljani je že pred leti mestna občina organizirala za Vse svete prodajo posebnih vencev in svečk. Čisti dobiček je bil namenjen našim najrevnejšim in se je zmeraj nabrala precejšnja vsota. Za letošnje Vse svete je podobno organizacijo izvedel tudi zagrebški Osrednji odbor za neposkrbljene, ki jo izdelal posebne tablice z napisom »Živi za žive« v počastitev mrtvih. Zagrebški dnevniki že zdaj pozivajo zagrebške meščane, naj na Vse svete okrasijo grobove svojih dragih tudi s temi tablicami in tako podpro najbednejše.

Hrvatska železniška milica. S posebnim poglavnikom odredbo je bila te dni za področje neodvisne hrvatske države ustanovljena posebna železniška milica, ki bo do vanjo predvsem sprejeti aktivni in bivši železničarji, bo opravljala nadzorstvo nad železniškimi programi, postajami, kurilnicami in delavnicami. Poveljni hrvatske železniške milice po podrejen neposredno poglavniku dr. Paveliču.

Monopol za prevode iz tuje književnosti. Zagrebške »Narodne novine« objavljajo posebno uredbo, ki določa, da sme odsljed prevode iz tuje književnosti izdajati samo Matica hrvatska v Zagrebu. O vsakem prevodu, ki ga namerava izdati, mora najprej obvestiti hrvatsko prosvetno ministru. Krajša dela s področja lepe književnosti, kakor so novele, eseji in pesmi, ki jih prevajajo za časopise in revije, so izzvetja in jih listi lahko še naprej objavljajo.

Lire namestu dinarjev v Crni gori. Duce je odredil, da se uvede v onih pokrajinah Crne gore, ki jih je zasedla italijanska vojska, namesto dinarja lira. Zamenjava se bo izvršila po tečaju 38 lire za 100 din. Pretiskane bankovce in kovance bivše Jugoslavije bo sprejemala podružnica Banca d'Italia do roka, ki bo objavljen pozneje.

Prisilno obdelovanje zemlje. V smislu ukrepov vlade in Ducejevih navodil, je goriški prefekt te dni na osnovi poročil kmetijskega inspektorja in pokrajinske kmetijske zveze odredil, da prevzame kmetijsko posestvo Tomaža Vidica v Nikovici pri Kanalu, ki obsega 7 ha zemlje in je sedaj popolnoma zapuščen, njegov brat Josip Vidic z nalogo, da ga intenzivno obdeli. Lastnik posestva je v tujini in se že nekaj časa nič ne briga zanj, kakor to določajo zadnji ukrepi, češ, da je treba obdelati vsako ped zemlje.

Morilec nemških vojakov obsojen na smrt. Poročali smo že, da je bil 30. septembra v Zagrebu izvršen atentat na manjšo skupino nemških vojakov. Eden izmed njih je ostal na mestu mrtve, dva pa sta bila težje ranjena. Spet eden od teh dveh je pozneje v bolnici umrl. Več atentatorjev je ušlo, prišli pa so 30 let starega Nikolo Perkovića iz Jastrebarskega. Perković, ki sicer ni bil kolovodja skupine atentatorjev, je svoj zločin hladnokrvno priznal. Zagovarjati se je moral pred nemškim vojaškim sodiščem v Zagrebu, ki ga je obsodilo na smrt.

Neurede. V soboto popoldne in včeraj se je pripetilo nekaj prometnih nesreč. V ljubljansko bolnico so prepeljali naslednje ponesrečence: Ivan Klamcar, 33 letni čevljarški mojster iz Zg. Šiške, je med potjo domov padel na cesti in si zlomil desno nogo. — Stanko Janež, 21 letni ključavničarski pomočnik iz Polhovca Gradca je v soboto, ko se je peljal s kolesom domov, naletel na neki avtomobil, ki ga je podrl. Obležal je s notranjimi poškodbami. — Anica Bolka, 16 letna hči posestnika iz Cerkelj na Gorenjskem, je padla s kolesa in si zlomila levo. — Žrtve kolesarske nesreče je tudi Ivan Klemenčič, 20 letni tapetni Narodnega gledališča; pri padcu s kolesa si je zlomil levo v rami. — Viljema Zakotnika, 30 letnega trošarskega paznika, je popadel na Fužinah pes in ga močno ugriznil v levo.

Iz Ljubljane

Krompir na mestnih stojnicah tudi v Šiški, na Viču in v Mostah. Da mestni preskrbovalni urad čim najbolj ustreže prebivalstvu ter gospodinjne obvaruje pred zamudno hojo v središče mesta in pred dolgotrajnim čakanjem pred mestnimi stojnicami na Vodnikovem trgu, bo v torek 21. t. m. začel oddajati domači krompir na dobavne knjižice za meso tudi v Šiški, Mostah in na Viču. V torek bodo torej lahko gospodinjne dobile na svoje nabavne knjižice za meso krompir tudi v Šiški v mesnici Franje Kačič ob gostilni pri »Raci« na Celovski cesti, na Viču v prizidku gostilne Mahnič »Amerika« na Tržaški cesti ter v Mostah v Jezerškovem skladišču na Zaloški cesti št. 18 poleg gostilne Trdan. Te mestne razporeditve krompirja pa bodo odprte samo vsak torek in vsak petek od 7. ure dalje, zato pa bo te dni na Vodnikovem trgu odprta sama ena mestna stojnica za krompir. Opozorjamo gospodinjne, da bodo dobile krompir na Viču, Šiški in v Mostah sam na nabavne knjižice za meso iz dotičnih okolišč, gospodinjne iz središča in iz drugih strani mesta pa smejo hoditi po krompir samo na stojnico na Vodnikovem trgu.

—lj Umrl se v Ljubljani od 10. do 14. t. m. Misson Franciška, roj. Rus, 65 let, žena stavbenika, Peternele Jožefa, roj. Berus, 62 let, žena čevljarja, Janežič Katarina, roj. Plut, 70 let, žena upokojenega grafičarja, Gantar Janez, 80 let, hlapec, Šuligoj Tatjana, 1 leto, hči briv. pom., prof. dr. Dolenc Metod, univ. profesor, Barle Jožef, 48 let, mestni nadsvetnik, Ključar Andrej, 29 let, mizarški pomočnik, Zinovica pri Cerknici, Bricej Ivana, 1 leto, hči zidar. pomočnika, Sp. Hrušica, Sever Matilda, 51 let, gospodinja, Stara Vrhnika, Zupan Franc, 66 let, mesarski pomočnik, Macarol Alojzij, 18 let, dijak tehn. srednje šole, Dolničar Alojzij, 63 let, posestnik, Dolnice, Roth Marija, roj. Poloreh, 53 let, žena žandarm. narednika v p., Slana Ivan, 80 let, krojač, Jagodice Jože, 35 let, mesarski mojster. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Vohinec Terezija, 68 let, zasebnica, Skrinjar Antonija, 22 let, prodajalka, Znidaršič Ivan, 59 let, posestnik, Topol, ob. Begunje pri Cerknici, Skopec Franciška, roj. Jeraj, 64 let, žena delavca, Štirn Anton, 63 let, posestnik, Ježica, Božičnik Marija, 68 let, postrežnica, Hrovat Josipina, 44 let, posestnica, dr. Robida Ivan, 70 let, šef nevrol. odd. splošne bolnišnice v p., Lampelj Miroslava, 20 let, oskrbovanka, Dobrunje, Kosce Neža, 53 let, poljska delavka, Stara Bučka, ob. škocijan, Bedenk Rudolf, 47 let, železniški uradnik v p., Gogala Amalija, roj. Walter, 83 let, vdova ključavničarja.

OD TORKA 21. OKTOBRA
VESELI TEATER
NOV PROGRAM ŠTEV. 8
Predprodaja vstopnic vsak dan od 10.—1/2 13. in od 17.—19. ure

—lj Zveza šoferjev likvidirala. Včeraj je bil v prostoru Pokrajinske delavske zveze (prej Delavske zbornice) likvidacijski občni zbor Zveze šoferjev za dravsko banovino. Zveza je združevala poklicne šoferje in štela njihove socialne pravice. Kot članica Pokrajinske delavske zveze je zdaj ta šoferska organizacija likvidirala in njeno članstvo je prešlo v Sindikat prometnih delavcev. Občni zbor je vodil dosedanj predsednik Zveze šoferjev Anton Plantan. Vsi sklepi zborovalcev so bili soglasni.

—lj Kolesarji, ki vozijo po hodnikih. Zadnje case opažamo, da zopet peša kolesarska prometna disciplina. Ko smo včasih neprestano trobili o prometni disciplini, so kazali kolesarji več spoštovanja do prometnih predpisov. Zdj disciplinirane kolesarje boli, da jim kradajo ugled tisti tovariši, ki so jim prometni predpisi deveta briga, če ne vozijo na obeh straneh. Na cestnih križiščih je bil uveden lep red z uvedbo menjavanja uporabe prometnih smeri, zdaj bi pa bilo treba nekaterim kolesarjem dopovedati, da se morajo držati reda tudi drugje na cestah. Na živilskem trgu opažamo, da se nekateri vozijo ob prepovedanih urah; ob jutrih, ko je že živahen promet, pa nekateri vozijo celo po hodniku ob kresiji, ker je cesta zaprta zaradi stavbnih del. Vozijo med trumami ljudi in nervozno zvone, kakor da zahtevajo ves hodnik zase. Tudi drugje po mestu opažamo, da so kolesarji začeli voziti po hodnikih. Voznja po hodnikih se nam je discipliniranim kolesarjem zdeli včasih vedno eden največjih grehov proti prometnemu redu. Ob tej priliki vas naj opozorimo, da je med številnimi ponesrečenji, ki jih sprejema naša bolnica v zdravljenje skoraj vedno največ kolesarjev. Toda preden si bodo vsi nedisciplinirani kolesarji polomili ude, jo bo tudi izkupilo precej pešev.

—lj Sloves Ljubljane kot snažnega mesta je včasih ogrožen. Ljudje še vedno pozabljajo, da so po mestu nameščeni koši za odpadke. Posebno ob nedeljah, ko se nekoliko bolj sladkajo s kostanjem, nastiljajo s papirjem in lučnicami hodnike in ceste brez vsakega sramu in ozira. Zalostno je, da včasih zasmete najbolj zlasti glavne ulice sredi mesta. Pometati ob nedeljah tudi potrebujejo počitek in ne stati neprestano na cesti, da bi vzdrževali snago. Kazalo bi, da bi za kazen dali metlo v roke čistim brezobzirnim posameznikom, ki puščajo povsod za seboj smetišče.

—lj Opozorjamo na nocojšnji koncert ge. Mirce Saincove v Mali filharmonični dvorani. Na koncertu bo sodelovala operna pevka Valerija Heybalova in violiniist Karlo Sainc. Celotni spored večera obsega dela avtorice Mirce Saincove, ki bo nastopila tudi kot pianistka. Začetek koncerta bo točno ob 20. uri. Konec ob 21.15. Prosimo, da občinstvo zasede dvorano par minut pred osmo uro, da bo mogoče točen začetek. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. 482.—n.

—lj Hud tramvajski karambol. Davi, v prvih jutranjih urah, ko iz tramvajske remize odhajajo vozovi po tramvajske uslužbenice, je prišlo na Celovski cesti pred železniškim prelazom na hudega karambola. S precejšnjo brzino sta drug za drugim vozila dva tramvaja in se je zadnji v sprednjega zaletel tako močno, da so se strla skoraj vsa stekla in je bila cesta s steklom kar posuta. Precej poškodovana voza so nemudoma spravili v remizo, tako da promet ni bil oviran.

—lj V »Veselim teatru« zopet nekaj posevnega novega! Za naš program št. 8, ki ga pričnemo izvajati v torek 21. oktobra, smo poleg veselih enodejank, spevoigre itd. pripravili publiko spet novo senzacijo: klovna Iksija, ki bo nedvomno novo odkritje za naše obiskovalce. Predprodaja vstopnic je vsak dan pri naši dnevni blagajni od 10 do pol 13. in od 17. do 19. —lj Zatekla se je psica, nemška doga, belo-črne barve, dobi se na učiteljsku pri šolskem slugi.

—lj Darovi Rdečemu križu. V počastitev spomina dvornega svetnika g. Julija Polca so darovali ga. Ema Pajnič in sestra Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 100 L. — Zadruga »Dom gospodinj« je darovala v počastitev spomina svojih prvih predsednic pok. ge. Josipini Čuden Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 50 L. — Ga. dr. Miron in ing. Marko Bleiweis-Trstenički sta darovala v počastitev spomina njunih staršev Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 100 L. — V počastitev spomina pok. univ. prof. in predsednika društva »Pravnik« dr. Dolence Metoda so darovali Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč njegovi ožji prijatelji po g. dr. R. Sajovcu, podpredsedniku društva »Pravnik« znesek 890 L. — V počastitev spomina gospoda docenta in primarija v pok. dr. Ivana Rohide je daroval g. ph. mr. Rihard Sušnik Rdečemu križu,

sekciji za socialno pomoč 100 L. — V počastitev spomina pok. gospe Marije Zorotove, rojene Slavc v Kranjski gori sta darovala Franica Tičar in dr. Josip Tičar Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč 100 L. Darovalcem iskrena hvala!

—lj Razstava »Lade« je podeljena! Kratko odmerjeni rok za jesensko razstavo »Lade« je bil vzrok, da si mnogi izmed ljubiteljev slovenske likovne umetnosti te lepe prireditve še niso mogli obiskati. Da ugodni splošni želji in še posebno vodstvom šol, ki si doslej niso mogli še ogledati to uspešno razstavo, se je Klub »Lade« odločil, da podaljša razstavo do vštete srede. V sredo zvečer 22. oktobra bo pa nepreključno zaključena.

Iz Spodnje Štajerske

Krošnjarenje na Spodnjem Štajerskem prepovedano. Z naredbo šefa civilne uprave na Spod. Štajerskem je prepovedano krošnjarenje. Prepoved se pa ne nanaša na sejmarje, ki obtroma prodajajo robo na stojnicah. Ne velja tudi za prodajo kmetijskih in gozdnih proizvodov ter domače industrije, v kolikor jih prodajajo na Spod. Štajerskem naseljeni ljudje od hiše do hiše ali na sejmi. Razen tega pa lahko politični komisarij s pristankom šefa civilne uprave izjemoma dovolijo krošnjarenje.

Centralna kurjava v mariborskem policijskem ravnanstvu. V sredo 15. t. m. je bila izročena prometna centralna kurjava v poslopu mariborskega policijskega ravnanstva, kar je bilo združeno z malo svečanostjo, ki ji je prisostvoval tudi politični ravnatelj dr. Wallner.

Velik evropski zemljevid v Celju. Na Bismarkovem trgu v Celju nasproti kolodvora je nabit velik zemljevid Evrope, na katerem je točno označeno prodiranje nemške vojske in zavezniških čet na ruskem bojišču. Pred zemljevidom je vedno zbranih mnogo Celjancev. Tudi po drugih mestih celjskega okrožja so javno nabiti zemljevidi Evrope, na katerih lahko ljudje vidijo položaj na vzhodnem bojišču.

Ustanovitev hranilnice v Braslovcah. Včeraj teden je bil v Braslovcah ustanovljen občni zbor občinske hranilnice. Prisostvovalo mu je 30 kmetov, obrtnikov in trgovcev. Za predsednika je bil izvoljen kmetovalec Franc Štrubelj, za njegovega namestnika gostilničar Franc Zelinšek.

Mariborčan naj štedijo z vodo. Politični komisar Maribora se je obrnil na prebivalstvo s prošnjo, naj štedi z vodo. Oblasti so uredile porabo vode in prebivalstvo se mora zavednih določ držati.

V borbi s četniki je padel. Zagrebški listi skoraj vsak dan poročajo o ustaših, ki so padli v borbi s četniki. Te dni je med drugimi v bližini Travnika v Bosni padel tudi mladi ustaša Ilija Antunović, ki se je proti četnikom v Bosni boril že od 10. aprila dalje.

Četrtiljarde za gradnjo in obnovo cest. Poleg zneska nad 400 milijonov kun, ki je bil odobren za gradnjo mednarodnih cest na Hrvatskem, je hrvatska vlada odobrila še poseben kredit v znesku 235 milijonov kun za gradnjo in obnovo hrvatskih državnih cest.

Poklicne šole tudi na Spod. Štajerskem obvezne. Posejanje poklicnih šol je zdaj obvezno tudi na Spod. Štajerskem. Začne se, ko zapusti mladina ljudsko šolo in traja tri leta — za kmetijske poklice pa dve leti. Skozi tri leta so šoloobvezni vsi vajenci, ki ne niso končali šolevne učne dobe če so na razpolago potrebne poklicnošolske naprave.

MALI OGLASI

od vate in puha — nove in stare — vam zasije. — Ljubljana, Marjini trg 2/II. 1668

OGLJE
specialno za generatore dobite pri Resman, Rimska cesta 21. telefon 44-90. 1677

Otomane
imamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni

Tapetništvo
E. Zakrajšek,
Miklošičeva 34

Makulatur-
ni papir
prodaja uprava »Slovenskega Naroda«, Ljubljana, Puciničeva ul. 5

</

Že črček prepeva...

Trgatev, največji praznik našega ljudstva — Letos je bilo vreme vinogradnikom naklonjeno

Ljubljana, 20. oktobra. Čim težje je delo, ki ga zahteva zemlja, da rodi, tem bolj je navezano naše delavno ljudstvo nanj tudi s srcem. Prav s tem si tudi lahko razložimo, zakaj je prav obdelovanje vinogradov tako zvezano z ljudsko poezijo in da je trgatve kot plačilo za ves trud in strah med letom pravi praznik, ki ima svojstven čar. Ne žetev, ne razna jesenska dela, ko kmet pospravlja pridelke, niso zvezana s takšno obrednostjo in prazničnim razpoloženjem kakor trgatve. Saj trgatve ne šteje niti kot delo samo na sebi, čeprav včasih ni prijetno trgati ob slabem in hladnem vremenu in četudi krave ramena pod težkimi bremeni; trgatve je praznovanje in vsa dela, ki so zvezana z njo, so le dejanja prazničnega obreda.

NEDOTAKLJIVA TLA

Ko se začne sredi avgusta zlatiti grozdje in se prve jagode že mehčajo, začne vinogradnik gledati na vinograd še bolj s skrbnimi očmi ter z globljo ljubeznijo. Vinograd postane neke vrste svetišče, njegova tla sveta, nedotakljiva. Vanj ne sme vti nihče, ne človek, ne živali. V Slovenskih goricah tedaj začno klopoteči klopoteči. Vse perutnino zapro, da bi ne uhajala delat škode v »gorice«, kakor tam imenujejo vinograde. Poslej gledajo otroci na vinograd kot na prepovedani kraj, ki odpre svoja vrata šele na dan »bratve«. Mlajši otroci verujejo odraslim, da so v grozdju kače, ki jih preženo iz jagod na dan trgatve, ko začno streljati z močnjaki. Velike tatvine grozdja v Slovenskih goricah so neznane. Zgodil se sicer, da se vti-hotaplji kdo v vinograd ter poskusi kmetovo jagod. Sicer se pa zdi vsem ena najgostejših tatvin, posebne vrste zločin, krasti grozdje. Zato se ne zgodi nikdar, da bi bil oropan kak vinograd kakor v nekaterih drugih pokrajinah. Že od mladih nog imajo ljudje vcepljen neke vrste mistični strah pred grozdom dokler se zori pred bratvo. Zato tudi ljudje gredo po poteh med vinogradi celo v neki zadregi ter si raje izberejo drugo pot. Za nesposljlivost ter nesposobnost velja ogledovanje grozdja v tujem vinogradu.

POEZIJA KLOPOTCEV

Klopotec, ta ljudski strojček, ki ga poganja veter, daje jeseni goricam, vinogradniški pokrajini, s svojo pesmijo poseben čar. Čeprav je klopotec po svojem pravem pomenu strašilo, ki naj odganja iz vinogradov ptice vendar skoraj nihče ne misli na to. Ljudem se zdi potreben predvsem kot znanilec časa trgatve kot dopolnilo jesenske poezije. Ko jesenski vetrovi božajo zemljo, bi ljudje nekaj pogrešali kakor pogrešajo, ko se ustavi v sobi ura. Pesem klopoteča je tako v skladu z razpoloženjem, da se zdi, kakor da poje klopotec kar čuti srce preprostega človeka. Zato je tudi neke vrste slovesnost, ki ob vsebuje sledove prastare obrednosti, ki ob »veliki maši« (veliki šmaren) v vinogradnih nameščaj klopotec na visoke drogeve. Sicer kažejo pri tem največje veselje otroci, toda klopotečeva pesem razveseljuje prav tako srce odraslega.

TRUD VEČKRAT NI POPLAČAN

Večkrat rodi trta tako slabo, da pridelek ne poplača napornega dela več mesecev, včasih pa vinogradnik ne dobi povrnjenih niti stroškov za »kopc« (vinograd je treba dvakrat do trikrat na leto prekopati) in škropljenju. Ko je bilo nekaj let vino skoraj brez cene, so začeli propadati mnogi lepi vinogradi. Vinogradniki jih niso mogli več obnavljati in ne dovolj skrbno obdelovati. Trta pa zahteva mnogo, da rodi. Posvetiti se moraš delu z vso ljubeznijo in celo s požrtvovalnostjo. Ko bi vinogradnik ob slabih letinah ne upal na boljše prihodnje leto bi moral večkrat izgubiti vse veselje do dela. Toda vinogradnik ki se je rodil med vinogradi in doraščal med trtami, ljubi svoj vinograd v dobrih in slabih letih, ljubi ga, če mu kaj daje ali skoraj nič. Noče ga opustiti in zemlje rabiti za drugi namen, čeprav ima večkrat z obdelovanjem več stroškov kakor mu donaja. Zato bi bilo zaman dopovedovati ljudem, naj pridelujejo raje kaj drugega, kjer imajo vinograde. Pogosto bi vinogradniške lege za druge kulture, morda razen sadnega drevja, tudi ne bile primerne. Mali vinograd opusti težko celo želar (kočar), ki potrebuje zemljo za pridelovanje najpotrebnejšega živeča. Tako lahko vidite številne male vinograde ob krpah njiv. Če je lega količaka ugodna, posestnik zgrabi zemljo in nasadi trto, čeprav mu sicer primanjkuje zemlje za kruh. Tega marsikdo ne more razumeti, kdor ni sam rasel med goricami.

TRGATEV VES OKTOBER

Oktober je glavni mesec trgatve. Sicer pa nekateri začno trgati že ob koncu septembra, vendar navadno le tisti, ki pridelujejo več samorodnice ali samo, šmar-

nico in izabelo, ki dozori prejši kakor zlate vrste. Jagode zlatih vrst grozdja se ne osipavajo, če pa ne obereš zgodaj šmarčice, je treba pobirati jagode s tal in večkrat celo iz blata. Če zapade prvi sneg zgodaj — ni redko, da sneži že oktobra — obleži mnogo grozdja pod njim v blatu. Vendar se vinogradnikom ne mudi, zlasti če je lepo vreme. Vsak dan solnčnega vremena več oktobra pomeni, da bo vino boljše ter močnejše. Čim slajše je grozdje, tem več alkohola bo vsebovalo vino, ne da bi bilo prekislo. Zato se glavni čas trgatve v velikih vinogradih, kjer pridelujejo izbrane vrste grozdja sortirano, začne šele sredi oktobra, če je jesen količaka lepa. Seveda pa ne kaže odlagati trgatve dolgo, če je vreme deževno, da grozdne jagode pčajo in gnijejo. V velikih vinogradih, kjer so pa trgati najeti in kjer traja trgatve cele tedne, ne vlada seveda tako praznično razpoloženje; trgati ali brati so najeti kot navadni delavci ne pa kot gosti kakor v manjših vinogradih. Tam jih tudi ne goste tako s piščajo in drugimi priboljški. Ker trgajo šele v drugi polovici oktobra ali v začetku novembra, delo ni prijetno tudi zaradi hladu.

KO TEČE MOST V KADI

Praznik ni le trgatve sama na sebi, še bolj praznično, obredno je »prešanje«. Trgatev je podnevi in je navadno končana šele pozno popoldne, tako da je glavno delo v »preš« končano pozno ponoči ali komaj zjutraj. To delo opravljajo »pre-

šarje«, izkušeni mošči, ki znajo dobro, kako je treba stiskati. Najprej je treba grozdje zmečkati. V starih »prešah« se ne uporabljajo nikjer strojeve. Na podu grozdje zmečkajo z nogami. Tako nastane močnik, ki ga ni mogoče še zložiti v kup med obroče, da bi ga stisnili s težkim »prešanjem«. Tedaj teče most v veliko kad pod podom v močnem curku. Šum tega slapu je posebno prijetna pesem vinogradniku. Strokovnjaško pokusi most, da presodi, kakšno bo vino. Šele čez nekaj časa postane močnik gostejši in tedaj se začne pravo stiskanje. Večkrat je treba močnik ali tropine naložiti med lesene obroče v »koš« ter spustiti prešpanj. Zdej je treba vrtni velik pokončni vijak v to stran, pa zopet v drugo. Ko ne teče nič več iz tropin, jih je treba razkopati ter preložiti v manjši kup. Končno ostane prešpanj naslonjen z vso svojo težo nad tropinami po več ur, do prihodnjega svinjskim mesom, poticami, pogaçami in ljejo. Med prelaganjem pa prihajajo iz »preše« v hišo, kjer se vselej malo pokrepčajo. Včasih so jim stregli z govejim in svinjskim mesom, poticami, pogaçami in drugimi posebnimi dobrotami, ki jih je bilo treba seveda primerno zalivati.

Tudi v Ljubljanski pokrajini je precej vinogradov. Na Dolenskem je bila trgatve vselej nekoliko prej kakor v Slovenskih goricah. Letos se je začela pozneje, ker je bilo vreme zelo ugodno in so vinogradniki čakali, da je postalo grozdje tem slajše.

Pri slovenski skladateljici

Razgovor s soprogo našega priznanega vijolinista in glasbenega pedagoga Karla Sancina Mirco Sancinovo

Ljubljana, 20. oktobra.

V teh razgibanih časih je glasba kaj dobrobrojno zatočišče, kjer najdeš uteho in tisto blaženo spokojnost, ki te kakor balzam sladko leči.

Take misli te prešinjajo, ko si povabljen k slovenski skladateljici, da ti tako rekoč med štirimi očmi in brez tiste glasnosti, ki navdaja še tako intimno dvorano, pojasni svoj življenjski krog in svoje notranje hrepenenje po glasbi in njenih čudodelnih pojavih. V prijetnem sončnem domu ti je po naši stari slovenski navadi postreženo z opojnim požirkom, pa si še sredi svoje novinarske »naloge«.

Ga. Mirca Sancinova, soproga našega priznanega vijolinista in glasbenega pedagoga, Karla Sancina, ki je svoj čas z Zikovim kvartetom širom naše ožje domovine in daleč v tujino ponašal glas o naši glasbeni nadarjenosti tja, kjer nas prej še tisti niso poznali, je kaj prijetna dama. Kramljati zna že tako omamno, da ti beležke komaj dohajajo njeno gladko in mestoma tudi, zakaj bi tega javno ne priznal, tudi sladko pripovedovanje. Izrazit lik, ki že s svojo zunanostjo kaže na profinjeno dušo, hkratu pa tudi na odlične poteze, rekel bi možnost v vsem njenem glasbenem ustvarjanju. V ponedeljek priredi pod okriljem naše Glasbene matice svoj prvi kompozicijski večer. Mora biti že dokaj tehtnosti v njenem glasbenem ustvarjanju, da jo vzame pod svoje okrilje tako resna institucija. Poznavalci so že dolgo vedeli za to nežno cvetko, skladateljico, ki so od časa do časa prihajale na dan in bile izjavljane, pa so pričale o močni nadarjenosti. Da je bil pok. Osterc, ta neugnani in nesebični pospeševatelj vsake glasbene tvornosti, tudi onih s tonalne

njive, o njenem talentu ves navdušen in izrekel prevdarno besedo o »največji živci slovenski skladateljici«, govori izdatno jasno.

Bila sva koj v sredini »dogodka«. Ze od mladih nog, je ljubezniva gospa pripovedovala, me je glasba omamila, me vso prevzela. Tako sem se ji kasneje resno posvetila in končno sem sklenila še zakon, ki je to moje nagnenje še bolj poglobil. V senci neštetihih komornih večerov in vaj Zikovega kvarteta, pa kasneje s svojim možem, so se v meni pobudile žilice samostojnega fantaziranja in skladateljevanja. Drugi so me nagovarjali, naj te svoje sposobnosti ne puščam v nemar, naj se tej glasbeni panogi docela posvetim in iz prostega veselja in muziciranja ustvarjam samostojne umetnostne vrednote.

Tako me je moja nadaljna pot pripeljala na konservatorij, sprva v Ljubljano. Kasneje sem svoje študije nadaljevala v Gradcu. Tamkaj me je začel prvi likati prof. Mojsovič Poljak, pa hkratu navdušen Brahmsovec, menda celo njegov pristni učenec. Odtod tudi nekaj v moji muzi, ki jo nekateri spravljajo v zvezo s tem znamenitim romantičnikom. Moji kasnejši učitelji so bili prof. Kromer, pa dr. Urbančič, prof. Schmeidel, prof. Rikard Michl. Vsi so me bodrili, naj bi ne zanemarjala glasbenega ustvarjanja, češ da imam izdatno »žilico«. Tako so mi pričele rasti skladbe, pisala sem mnogo prigodno, za razne otroške igre, pa za prireditve Martinskih dnevo in kar je podobnega. Tiste čase me je spoznal tudi ranjki Osterc in njegovo sodbo ste menda sami čuli iz njegovih ust. Rajši pa jo prepustim po-klicnim kritikom in občinstvu v ponedeljek zvečer.

Doslej sem pisala v prvi vrsti za klavir. Mnogo je samosplovnih vmes. V zadnjem času sem napisala tudi vrsto skladb za klavir in vijolino. Nekaj teh boste slišali v ponedeljek.

Kako delam? Težko vprašanje, še težji odgovor. Občutje mi je vse. To se mora pri meni prvo poroditi. Delam iz navdihnjenja in šele nato obdelam togo gmo, surovino z običajnimi šolskimi sredstvi kontrapunkta in harmonije.

Pri samosplovnih polagam največjo važnost na besedilo. Besedila Zupaničeva, Grudna, zlasti pa Gradnika mi čustveno nad-vse ugajajo. Do Gradnika imam poseben odnos; njegova poezija je kakor vzeta iz moje duše in zato je večina mojih samosplovnih nastala ob njegovi muzi, na njegova besedila.

Skladam v dokaj napredni, moderni smeri. Atonalnosti s primernim primeskom čustvene inspiracije pripada po vsej priliki bodočnost v glasbi. Svoj klavirski part pišem obilno, natrpano bi rekli kritiki, vendar mi tega kot pianistki ne boste zamerili. Poglobljam se v najmanjše podrobnosti besedila in to zahteva obilna izrazna sredstva.

Pa kaj bi vam pripovedovala, dovolite, da vam zaigram nekaj svojih klavirskih skladb...

Pisati oeno skladateljice vnaprej, pred koncertom ni hvaležno opravilo. Le nekaj bežnih impresij, če dovolite. Ga. Mirca Sancinova je brez dvoma samostojen lik. Njeno skladateljstvo ne kaže običajnih ženskih potez. Nasprotno, nekaj ali pa tudi dokaj moškosti je v vsej njeni glasbeni koncepciji. Ljubi impulzivnost, razgibanost v liniji, harmonsko pestrost in odličnost, vse pa ne kaže nobene narejenosti, nasprotno glasbeni tok skladbe poteka nad-vse organsko, rekli bi, neposredno, izlivno, iz močne inspiracije.

Te pol ure je minilo, kakor bi trenil. Na

koncertu bosta sodelovala gđc. Heybalova in prof. Karel Sancin. Vsekakor se nam obeta lep večer, kakor so vsi lepi večeri, ko se seznaniš z močno individualnostjo in prisostvuješ nastopu nove ustvarjalne sile, toplot celotne ženske. Zenske skladateljice so tudi drugod prav redko posejane, so izredni pojavi. V ponedeljek bomo med drugim slišali tudi najmočnejšo dosedanjno ustvaritev te naše skladateljice, spec naših voda, fantazijo (še celo izredno tehnično delo, težko), ki mu je skladateljica dala naslov »Retovjev«.

Se nekaj besedi za slovo in »Na svidenje v ponedeljek« je zaključil ta izredno zanimiv obisk.

Horoskop za tekoči teden

Tranziti tekočih planetov s položajem Solca ob rojstvu

Rojeni med 22. januarjem in 19. februarjem v znamenju Vodnarja: Sredina teh rojstev, podprta po pomoči Jupitra in Marsa, pride v vsem do lepih zaključkov.

Rojeni med 20. februarjem in 20. marcem v znamenju Rib: Venera močno nagaja sredini rojstev v družabnem in lepoti-nem pogledu, na drugi strani pa daje Merkur najboljše smernice za sposobnost.

Rojeni med 21. marcem in 20. aprilom v znamenju Ovna: Zaljubljeni in zakonci sredine teh rojstev imajo idealen čas za podkrepitve ljubezenskih prizadevanj. Zdravje pa je kočljivo. Oblačilne in toaletne stroke se drže dobro.

Rojeni med 21. aprilom in 21. majem v znamenju Bika: Nič kaj posebno dobrega, splošno duševno in telesno neugodje.

Rojeni med 22. majem in 21. junijem v znamenju Dvojčkov: Stroški za ljubezen in zabavo izpadajo pasivni. Venera se vam roga iz neposredne opozicije. Jupitrova bližina vam pa prinaša uspehe, v računih in uradih.

Rojeni med 22. junijem in 21. julijem v znamenju Raka: Solnce in Merkur vam prinašata zboljšanje v zdravju in kupci-jah.

Rojeni med 22. julijem in 23. avgustom v znamenju Leva: Prav resen teden. Vsi v tem znamenju rojeni s slabim horoskopom naj ostanejo v zavetju. Ne tvegajte preveč.

Rojeni med 24. avgustom in 23. septembrom v znamenju Device: Dobro za trgovsko korespondenco s pomočjo Merkurja, slabo za trgovno in gospodarstvo po Jupitru in Veneri, ki vam zdaj nagajata.

Rojeni med 24. septembrom in 23. oktobru v znamenju Tehtnice: Zelo srečen teden v povprečnih zadevah. Pozor na nevarnost nesreč.

Rojeni med 24. oktobrom in 23. novembrom v znamenju Skorpiona: Razine nerodnosti po lastni tuji krivdi z dobrim izidom, ker vam Merkur osvetluje načrte.

Rojeni med 24. novembrom in 22. decembrom v znamenju Strelca: Zelo srečen teden za zaljublence in sportnike. Dosedaj brezuspešni riziko dohiti svoje cilje.

Rojeni med 23. decembrom in 21. januarjem v znamenju Kozoroga: Čuvajte se ran in preprirov, ki vam jih vsiljuje Mars. Lotite se raje zaved, ki jim je zdaj naklonjen Merkur in v katerih je treba več solidne preudarnosti.

Nov uspeh v kriminalistiki

Znano je, da se policija po vsem svetu poslužuje prstnih odtisov za identifikacijo zločincev. V zadnjem času pa se ta sistem ni obnesel ker se je ugotovilo, da je mogoče s kompliciranimi kirurškimi operacijami spremeniti kožo na prstih. Zaradi tega je vzbudilo veliko pozornost dognanje novorškega urada za proučevanje kriminala, da je namreč mogoče tudi še na drug način točno identificirati vsakega zločinca.

Pri uradu so dognali, da ima vsak človeč drugačne mrežnice v očeh, ki po svoji obliki in zunanosti niso spremenljive niti v primerih blaznosti ali česne napake. Mrežnica ostane pri človeku vedno enaka od rojstva do smrti. V New Yorku so pričeli pri zločincih reproducirati ne le njihove prstne odtise, marveč s posebnimi zelo občutljivimi fotografskimi aparati snemati tudi njihovo mrežnico.

Zločinska mati

Nedavno se je vršila v Chicagu sodna obravnava v zadevi umora 11 novorojenčev, ki so pripadali eni in isti družini. Obtožena sta bila oba zakonca Stegener, češ, da sta pomorila svoje komaj rojene otroke, ker jih nista hotela vzdrževati. Javnosti se je že prej zdelo sumljivo, da so v tej družini otroci umirali kmalu po rojstvu. Letos v juliju je rodila Stegenerjeva 11. otroka in čez 10 dni je otrok umrl. Tedaj so njo in moža ovdadili sodišču.

Otroka so izkopali in dognali, da je imel zlomljen tlak in še druge poškodbe. Zakonca sta bila aretirana in policija ju je morala zaščititi pred razjarjenim množico, ki ju je hotela linčati. Pri razpravi so pa dognali, da je bil Stegener pod vplivom svoje žene in da ni niti vedel za njene zločine. Zato je bil oproščen. Stegenerjeva je bila pa obsojena na 7 let ječe.

15 let z iglo v želodcu

Neki mlad danski delavec je dolga leta trpel zaradi neprestanih želodčnih krčev. Zdravniki so menili, da ima bolečine le zaradi slabe prebave. Ko so se zadnje čase bolečine pojavile in še povečale, se je delavec odpravil k nekemu specialistu, ki je takoj poskrbel za energično lokalno zdravljenje. Ne da bi se izvršil kakršenkoli operativni poseg, so delavca na lepem ozdravili. Zdravniki so mu temeljito izčistili želodec in v svoje veliko začudenje so spravili iz njega samoveziško iglo, ki jo je pred 15. leti še kot deček požrl. Igla se mu je želodcu odprla in mu ves čas povzročala velike težave.

Olajševalna okolnost

Virchow je pripovedoval nekoč v družbi o slovečem anatomu, ki je raztešil znanosti na ljubo svoj lastno teta. Sosedja je bila silno ogorčena in dotičnega anatomu je označila za brezsrčnega človeka. Virchow se je pa nasmešnil in pripomnil:

— Eno olajševalno okolnost pa morate pri tem upoštevati, teta je bila namreč mrtva.

Kokarda

Razjarjena množica Parižanov se je polastila Tuileries. Pesnik Desaugier, velik radovednež, je tudi prišel gledat, kaj se godi. Prispel je do portala, kjer sta ga zadržala dva moža. — Kje imaš pa kokardo? — sta ga vprašala. In okrog njega se je kmalu zbrala gruča ogorčenih revolucionarjev. Desaugier se je odkril, si ogledal kokardo od vseh strani, potem je pa mimo odgovoril: Ne razumem — najbrž sem p-zabil kokardo na nočni čepici.

Čudna korespondenca

Johann Strauss st. se je bil spri s svojo ženo in je živel že dolgo ločeno od nje. Ne-koč ga je obiskal prijatelj Heydn. Na njegovi pisalni mizi je opazil čel šop zapечатih pism. Kaj pa pomenijo ta neprečtena pisma, — ga je vprašal. — Pusti jih na mizi, — je odgovoril Strauss in spravil pisma v prelo. To so strujena pisma, ki jih piše moja žena. Vsak mesec dobim eno. Odgovarjam ji, ne da bi pisma prečital in moja žena ravna z mojimi pismi enako.

Ljudje so otročji

Danska, ki ima pri svojih 4 milijonih prebivalcev okrog 370.000 telefonskih postaj, s katerih gre letno okrog 70 milijonov pogovorov, ima že svojo posebno in zanimivo »telefonsko kulturo«. V neštetihih kodanjskih javnih avtomatih so bile neprestano počekane stene. Ljudje so med telefonskimi pogovori pač čakali s svinčniki po stenah. Zato so zdaj za poskušnjo v telefonski celici nekega kodanjskega lokala postavili šolsko tablo, pri kateri je vedno na razpolago dovolj krede. Tako hočejo obvarovati stene, na drugi strani pa nuditi ljudem med telefoniranjem razvedrila, da jim ne bo treba čakati s svinčniki po stenah. Odrasli so včasih kakor otroci ali pa še slabši.

Ogromna želva

V Kalkuti so ujeli indijski ribiči ogromno želvo, ki so jo le s težavo spravili v čoln. Želva je dolga 1,80 m, njena roževina je debela približno 2 palca in je temnosive barve. Ribiči so rabili celo 4 ure, da so želvo spravili na verno. Izročili so jo zoološkim muzeju v Kalkuti.

PROKLETSTVO

56

DEMANTA

Roman.

Ko sem bil tako »nakupil« vse potrebno, sem zlezel pod pult in čakal, da bi se zdanilo.

Kmalu je prišlo več nočnih čuvajev. Malo je manjkalo, da me niso zasacili. Toda imel sem srečo, da sem bil vdrl v trgovino potem, ko je bil njihov nočni obhod že končan. Samo nekaj me je skrbelo: ali se mi bo posrečilo neopaženo izmuzniti se iz trgovine Robinson & Company?

Cim odpro zjutraj vrata, pritisnejo uslužbenci v trgovino in se razidejo po raznih oddelkih. Kako se jim bom mogel izogniti?

Ze sem mislil, da bi odšel v podprtičje, toda takoj sem spoznal, da bi mi to nič nepomagalo. Tam bi me zgrabili prav tako, kakor tu, kjer sem se skrival. Najenostavnejše je bilo skriti se pod pult, po možnosti blizu vrat. In tako sem tudi storil.

O, kako dolga se mi je zdelo tista noč! Slednjič je napočil pust zimski dan. Skozi zavese je lela prodirati v trgovino dnevna svetloba. Na ulicah se je že čulo drdranje mlekarških vozčkov.

Kmalu so čuli odpirati izločena okna. Spodaj v veži sem opazil moške v livreh, ki so na ves glas naročali nekaj uslužbencem.

Takoj nato sem opazil blizu sebe mladeniča, ki me je gledal izbuljenih oči. Cepel je pod istim pultom kakor jaz. Opazil bi ga bil že prej, pa je bil kotiček, kjer je cepel, zelo temen.

Prvi hip je bil videti prestrašen, čim je pa opazil osuplost tudi na mojem obrazu, se mi je približal in zašepetal:

— Ali čakate, da odpro trgovino?
— Da.
— Še deset minut... Ali ste prvič tu na delu?
— Da...

— Svetujem vam torej... nikar se ne žurite z odhodom... Tu sva na varnem... sva pod pultom za zavijanje in delo z zavitki se prične redko pred deveto. Čim pa zasilite zvonec, mi lahko sledite. Toda odkriti se morate in držati klobuk v roki.

— Zakaj pa? — sem vprašal nekam nezaupljivo.
— Ker vas bodo tako smatrali za uslužbenca te trgovine. Sicer pa prepustite vse meni. Jaz prihajam sem že štirinajst dni in se dobro spoznam v tej trgovini.

Občudoval sem njegovo hladnokrvnost. Najprej sem smatral pod pultom skritega mladeniča za detektiva. Toda njegova elegantna obleka, novi čevlji, nov klobuk in lep svrtnik, ki ga je držal pod pazduho, so jasno pričali, da je prišel sem, da bi se brezplačno oblekel kakor jaz. Njegov obraz je bil zelo simpatičen.

— Razumeli boste, — mi je dejal zaupljivo, — da zaslužijo tu mnogo denarja in da nam lahko zdaj pa zdaj privoščijo nekaj oblek.

Nisem se mogel ukvarjati z njim, ker sem imel dovolj svojih skrbi. Edina moja želja je bila zdaj, priti čim prej iz te trgovine in iz Londona. Nisem imel še točnega načrta, toda bil sem odločen storiti vse, da bi ušel Allanu Dicksonu.

— Pozor! — mi je zašepetal tovariš. — Vrata se odpirajo. In res so zaškrpala vrata v tečajih, potem so se pa zaslišali v daljavi koraki.

Zapel je zvonec. Potem je pa nastala tišina. Le tu pa tam se je začelo povelje.

— Zdej je čas, — mi je dejal tovariš. — Odkrijte se vendar!

— Poglej! — je vzkliknil eden izmed uradnikov, ki je naju opazil. — Od kod prihajata teta dva? Hitro! Hitro! Macferson, pokliči redarja!

Preden je pa ta Macferson, debeluhast inspektor visoke postave, ki si je pravkar popravljal pred ogledalom svojo belo kravato, našel toliko časa, da se je obrnil, sva bila s tovarišem že na hodniku na ulici.

Mimo je slučajno privozil taksi. Namignil sem šoferju. Ustavil je avto in pustil mladega moža, ki je kazal mnogo volje pobleže seznaniti se z menoj, na hodniku, jaz sem pa urno skočil v avto.

Povedal sem šoferju naslov, ki mi je slučajno prišel na misel. Toda ko sva prispela na Trafalgar Square, sem mu dejal:

— East Finchley — vozite hitreje! Bogato napitino dobite!

East Finchley je na periferiji Londona nad Middlesexom, torej precej daleč od hotela miss Meli-

sove in Robinsonove trgovine.

Hotel sem si privoščiti malo zraka, ki sem ga pa tudi nujno potreboval po silnem razburjenju zadnjih dni.

Zdej sem bil svoboden, toda šlo je za to, da bi ne prišel zopet v kremplje Allana Dicksona.

Imel sem denar v žepu, bil sem zopet dostojno oblečen in tako sem lahko z zaupanjem zrl v bodočnost. Da bi se povsem izognil nesreči, sem moral čim prej zapustiti Anglijo, kjer so mi postajala tla pod nogami že prevroča. Moral sem se odpovedati Editi, ker nisem mogel dati ljubezni prednosti pred svojo varnostjo.

XIV.

Težke sanje

Taksi je zavozil z Marylebone Roada v Albany-street, ko se mi je zazdelo, da vidim, kako mu sledi rdeč avto. Morda se mi je samo zdelo tako, vendar sem pa naročil šoferju, naj hitro obrne na desno, kar je tudi storil pri prvi ulici.

Tudi rdeči avto je zavil na desno in takoj sem ga opazil dobrih sto metrov za taksiem.

— Vozite hitreje! — sem zaklical šoferju. — Dva funta dobite, če uideate avtomobilu, ki nama sledi. Šofer je na vso moč pognal avto, toda videl sem, da naju rdeči avto dohitava.

V mojem taksiu so bile spravljene v kovčegu tri steklenice, ki jih je imel šofer v rezervi. Vzel sem drugo za drugo ter jih vrgel skozi vrata tako, da so padle skoraj na sredo ulice. Razbile so se in drobci stekla so se razleteli po asfaltu.